

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo. Ako padena dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.
Prodaja se v Gorici v tabakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnštvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnštvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petitvrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Vipavska železnica.

O tej železnici, oziroma o postaji v Št. Petru pri Gorici, ki se zdaj ni izročena javnemu prometu, stavlja je državni poslanec dr. A. Gregorčič v seji dne 30. oktobra na železniškega ministra interpelacijo, katero podajamo svojim čitateljem v slovenskem prevodu, ki se glasi, kakor sledi.

Potem ko so podjetniki vipavske železnice gradbo neprimerno dolgo zavlačevali v svojo korist, izročili so slednjič, ko nadaljno zavlačevanje ni obetavalo nadaljnjega dobička, dogotovljeno progo državni železniški upravi in javnemu prometu.

Med zadnja dela, katera so podjetniki izgotovili, spadajo dovozne ceste do železniških postaj, postajališč in nakladališč, katerih stroške pokrivajo prizadele občine in cestna odbora vsak z eno tretjino, tako da podjetniki so obteženi le s tretjino dotičnih stroškov.

Ko so se delali načrti in proračuni za dovozne ceste, ko so se odkupovala za nje zemljišča in ko so se ceste gradile, ni nikdo vprašal za njihovo mnenje tiste, ki plačajo dve tretjini stroškov; podjetniki so vse sami poskrbeli.

Še le zadnji trenotek, predno je začela voziti železnica, ki se je imela izročiti javnemu prometu najprej 1. julija, potem 1. septembra, slednjič 15. septembra, a se je v resnici izročila še le oktobra, prišli so podjetniki s tirjavami do občin in cestnih odborov ter zahtevali, naj nemudoma plačajo, da se otvorjenje železnice še dalje ne zavleče. V vipavski dolini je splošno prepričanje, da dve tretjini stroškov, katere so plačale občine in cestna odbora, sta več ko zadostni v pokritev resničnih stroškov za dovozne ceste, da podjetniki niso k tem stroškom nič dodali, ampak da so imeli pri tem še dobiček.

Podjetniki in politična oblast so silili občine, naj v izrednih starešinstvenih sejah vzamejo na se naznanjene jim zneske, naj izposlušajo od deželnega odbora dovoljenje, da se smejo zadolžiti, naj zadovoljijo nadležnike, ako hočejo

slišati, kako bo piskal lukmatija ob njihovih hišah in po poljih.

Dobrodušnost našega ljudstva, kakor tudi nestrpnost in veselje, da bi dolgo zaželeno železnico vendar enkrat moglo videti in se po nji voziti, je storilo, da občine niso resno in odločno nastopile proti visokim zneskom, katere so podjetniki zahtevali. Plačale so, četudi z nevoljo in z oporekanjem, zahtevane zneske, ne toliko z namenom, da bi poravnale obečano tretjino, ker prepričane so bile popolnoma, da zahtevani zneski so veliko previsoki, marveč le, da bi železnico enkrat imele, da bi je bile popolnoma gotove, da bi se ne izpostavile nevarnosti, da se otvorjenje železnice še dalje zavleče.

Izjemo je naredila občina šempeterska pri Gorici, katera ni mogla razumeti, kako more stati dovozna cesta dolga 62 m, široka 6 m, v ravnini, brez vsakega umetnega dela, na deželi 4500 K. Pripoveduje se celo, da podjetniki so bili cenili ta kos ceste na 8000 K in da le vsled prigovarjanja od strani vlade so prišli na 4500 K. Občina je odklonila, da bi plačala tretjino v znesku 1500 K.

Kaj se zgodi na to?

Podjetniki so razdrli dovozno cesto s tem, da so jo prekopali počrez, ter so zgradili vhod na šempetersko postajo s tramovi in deskami v namen, da dobijo postavno podlago, da se postaja ne otvori. (Po neki postavni določbi iz leta 1851 se železniška postaja ne sme odpreti, dokler ni dovozna cesta gotova.)

Ministerstvu za notranje posle, v čegar področje spada cestna policija v zadnji inštanci, oziroma pravosodnemu ministerstvu pristojna preiskovati, ali se niso podjetniki krive storili kaznjivega dejanja, katero treba uradoma zasledovati in kazniti, s tem, da so namenoma, hudovoljno razdrli javno cesto, kar ima za posledico, da železniška postaja v Št. Petru v veliko škodo [potujočega občinstva se ni odprla, da se v obilni meri in trajno moti javni promet.

Ako občina šempeterska, katera je pripravljena plačati tretjino resničnih stroškov za dovozno cesto, noče plačati

zneska 1500 K, je na podjetnikih, da jo kličejo pred sodnika pa dokažejo, da je njihova tirjatev opravičena. Ako je bilo mogoče pri gradbi lokalne železnice iz Ljubljane v Kamnik proti možu, ki je podpisal prispevek, pa ga ni hotel plačati, z uspehom nastopiti sodnijsko pot, mora biti to mogoče tudi proti občini v Št. Petru.

Da si podjetniki z grobim motenjem javnega prometa, kakor se je v Št. Petru zgodilo, sami pomagajo, se nikakor ne dá opravičiti.

Pomenljiva za postopanje podjetnikov je okoliščina, da dovozna cesta v Št. Petru je bila oddana potom javne dražbe, potem ko podjetniki sami so jo bili že zgradili. K čemu to?

Železniška uprava je vzela suho dejstvo na znanje, da dovozna cesta v Št. Petru ni še gotova, in drži radi tega postajo v Št. Petru do današnjega dne v veliko škodo občinstva zaprto.

Ako je občina šempeterska kaj zagešila, kako pride občinstvo do tega, da se zato kaznuje?

Dolžnost je železniške uprave, da zahteva od podjetnikov, da izgotovijo dovozne ceste ob roku in kakor je pogojeno. Ako podjetniki ne izpolnijo svoje dolžnosti, ima železniška uprava na njihove stroške in nevarnost ono izvršiti, kar so zanemarili. Ne dá se opravičiti, da se razdene dogotovljena cesta z namenom, da se dobi postavna podlaga, da se postaja ne odpre.

Deželni odbor goriški, ki je interesovan pri železnici in dobro ume koristi ljudstva, je protestoval proti takemu postopanju podjetnikov ter pričakuje najhitrejšo pomoč od železniške uprave.

Ako se more zgoditi taka gorostasnost brez kazni, zdela se bo malenkost, komaj vredna, da se kdo na njo ozre, če se piše ime postaje, ki sledi za Št. Petrom, Volčjedrage, na postajnem poslopju brez l ter z vezajem med Volčja in draga (Vočja-draga), in če postajališči in nakladališči v Prvačini in Kamnjah pogrešata to zaznamovanje v jeziku domačega prebivalstva.

Stric Nedo, »Slavčo te je pustil stokrat pozdraviti«. In da boš verjel, da prihajam od njega, dal mi je poroštvo, naj ti ga izročim.

Nedo pogleda prestrašeno, pa ni hotel sprejeti krogla.

»Kaj pa mi hoče? Čemu mi je poslal to kroglo?« — vpraša bogatuh.

»To ti je poslal za to, da pošlješ čim prej njegovi četi dvanajst parov opank, pol oke smodnika in oko*) tobaka. In za dan sv. Elija se imaš pripraviti, da ga pogostiš, pride te obiskat...« Čorbadži Nedu pogleda prestrašen Najdena.

»A tedaj s tako novico prihajaš od roparja?«

»Jaz nisem kriv, čorbadži! Saj veš — živimo pod širnim nebom, in ko bi jih ne slišali — imajo vse naše imetje v svoji oblasti. Kar mi je rekel, to sem ti povedal. V ostalem pa slovi, kakor sam veš in znaš.«

»A čemu pa pošilja to kroglo?« Najden umolkne.

»Kaj hoče reči s to kroglo?«

»Ne vem, čorbadži...«

»Kaj, ali me hoče ubiti?«

»Ne vem, čorbadži...«

Z ozirom na to, kar je tukaj rečeno, dovoljujejo si podpisani staviti na Njegovo Vzvišenost gospoda železniškega ministra naslednja vprašanja:

1. Ali je Vaši Vzvišenosti znano, da podjetniki vipavske železnice so sprejeli gradbo dovozne ceste k postaji v Št. Petru na dražbi tedaj, ko so bili sami to cesto že zgradili; in zakaj se je to zgodilo?

2. Ali je Vaši Vzvišenosti znano, da podjetniki vipavske železnice so izgotovljeno dovozno cesto k postaji šempeterski pri Gorici razdrli s tem, da so jo počrez razkopali, in vhod k postaji zgradili s tramovi in deskami, da bi dobili postaven razlog, da bi se postaja ne odprla, kar se jim je res posrečilo?

3. Ali meni Vaša Vzvišenost, da se tako postopanje podjetnikov ujema s koristimi potujočega občinstva, katero sme po vsi pravici pričakovati in zahtevati od države, da jih varuje in pospešuje?

4. Ali je Vaša Vzvišenost pripravljena, zahtevati od podjetnikov vipavske železnice, da postavijo dovozno cesto v Št. Petru nemudoma v prejšnji stan in zagrajo ž nje odpravijo, kakor tudi, ako ne bi hoteli izvršiti tega ukaza, ukreniti, da se to brez odloga zgodi na njihove stroške in nevarnost, da bo mogoče v najkrajšem času odpreti postajo v Št. Petru za osebni promet in za blago?

5. Ali je Vaša Vzvišenost voljna, ukreniti, da dobi postaja, ki sledi za Št. Petrom, svoje pravo ime Volčjedraga na postajnem poslopju ter da postajališči in nakladališči v Prvačini in v Kamnjah dobijo to zaznamovanje tudi v jeziku, ki ga ondašnje ljudstvo govori?

Na Dunaju, 30. oktobra 1902.

(Sledijo podpisi)

Zadnja beseda

v tiskovni pravdi A. Gabrščka proti Gorici.

Lastnik »Soče« in tiskar, vemožni gospod A. Gabršček je v svoji proti nam naperjeni tiskovni pravdi napisal brošuro in vse polno člankov v svojem listu. To njegovo knjižno delovanje bi pa ostalo nepopolno, ako bi ne obsežalo tudi njegove pritožbe ničnosti in pa rešitve, ka-

»In pa križ je napravil na njo!« reče Neda, ko si je bil ogledal prejeto kroglo.

»Da, križ je na njej« — pritrdi Najden.

»Ali čemu pa to?«

»Poljubil je ta sv. križ in prisegel, če ne izpolniš, kar je naročil...«

V tem se zabliška nek ogenj v Nedovih očeh.

»Dobro, nesi mi še moj odgovor.«

Nedo zažene kroglo v Ogosto, dene roke nemarno v žep in reče Najdenu:

»Sporoči hajduku Slavču lep pozdrav od moje strani, Najden.«

»Hvala, čorbadži!«

»Izroči mu pozdrav« — nadaljeval je — »in reci mu, da opank in smodnika nemam doma, ali da pojdem v Bekovac in tam to kupim, in tudi tobaka — zavojec tobaka.«

Pri tem zbledi Nedov obraz.

»Ali naj pridem po to?«

»Ne, le pojdi po svojih opravkih, in povej mu, da mu ne pošljem ne opank ne smodnika; nego naj me poseti tu na dan sv. Elija, potem mu izročim vse... Pripravim mu znamenito gostijo, da še ni pokusil take v življenju.«

LISTEK.

Hajduk Slavčo.

Bolgarski: Ivan Vazov.

(Dalje.)

VII.

Od tega časa je bilo minulo nekaj mesecev.

Trojni umor Belomelčev, je bil napravil velik strah ter podal turškim uradom vzrok, da so zvezali skoro polovico belomelških mož in jih odpeljali v Sofijo. Ovadil jih je čorbadži Neda, češ, da so deležniki, če ne krivci teh zločinov. Pozneje pa so jeli ta umor bolj pozabljati in vedno bolj je jel slabeti ter izginjati oni utisek, ki ga je bil napravil v prvi dobi na ljudsko mišljenje. Vaščani so se pomirili. Iz početka ni bilo slišati ničesar o Slavču. Menili so, da je odšel še ženo v Srbeke. Pozneje pa so se jelo oglašati temne vesti, da se potika po okolnih gozdih z neko novo četo, h kateri, da se je pridružila tudi Volkana. In to govorjenje se je zdelo prav podobno resnici; kajti nenadoma ste izginili iz Belega Mela dve osebi, ko se je slišalo, da ju hočejo Turki tudi odvesti v Sofijo. Te dve osebi se niste vrnili, niti ni bilo

daljnji sorodniki Volkane, za hišo pa ni imel kdo skrbeti. Ostala je brez gospodarja, zaprta in prazna, in jela propadati. Spomladi so dobile že več verjetnosti one novice o Slavču; da, nekateri so ga baje celo videli, ko je šel po gorskem pobočju v Pomeždina, kjer je imel tajno bivališče. Blizo pred tednom so streljali trikrat na nekega jezdeca, [ki je šel mimo Leskovskega gozda; in vsi so bili prepričani, da je streljala Slavčeva četa. In Slavčevo ime se je jelo zopet oglašati v vasi, v hišah in v govorih, in njegova podoba je iznova oživila v mislih Belomelčanov. Radovali so se skrivaj, da je njih junak živ in zdrav, in se maščuje nad narodnimi sovražniki, ali ob enem jih je obhajal nehote strah, ko so premišljevali: da bi moglo novo drzno Slavčevo spraviiti zopet Beli Mel v nesrečo.

»Pobegnil je kot Volk v goro, ali brzo bodo snemali kožo ž njega!« tolažil se je renegat Nedu. — »Ali ni človeka, da bi spravil tega lopova od tod, da bi nam dal pokoj?«

Nekega večera — nekoliko dnij kasneje — pride ovčar Najden z gor in prinese renegatu Nedu kroglo, na kateri

tera ji je sledila od strani najvišje sodne instance. Da se pa to ne zgodi, dovoli naj nam lastnik „Soča“ in tiskar A. Gabršček, da popolnoma mi to, kar se menjka v tej zadevi, da bodo po tem takem imeli oni, ki se za to brigajo popolen pregled ter da se prepričajo, kako utemeljena in modro sestavljena je bila ona pritožba ničnosti, katero je baš zato, ker je bila tako utemeljena in modro sestavljena, najvišji sodni in kasacijski dvor kar „a limine“ zavrnil. Pritožba ničnosti se glasi namreč tako-le:

C. kr. kot porotni sodnji v Gorici.

Pritožba ničnosti Andreja Gabrščeka, tiskarja in založnika v Gorici po zastopniku dr. R. Gruntarju proti razsodbi 28. junija 1902, pred porotniki v Gorici, s katero je bil Josip Marušič, odgovorni urednik „Gorice“, oproščen pregreška po § 488 k. z.

Visoki c. kr. kasacijski dvor!

Z ozirom na že zglaseno pritožbo ničnosti takoj po izrečeni oprostiti razsodbi na porotni obravnavi proti Josipu Marušiču, odgovornemu uredniku „Gorice“ radi pregreška po § 488 k. z. podajam v zakonitem roku naslednje izvode pritožbe ničnosti.

1. Ničnost po § 344. 6, 8.

Razsodba pravi v razlogih, da je pravorek porotnikov 11 „ne“ na glavno vprašanje: jase, določen, popolen in sam v sebi ne nasprotuje.

To se za prvi hip le zdi, v resnici pa, kakor je bilo vprašanje sestavljeno in kakor je potem sledil odgovor, ta pravorek ni ne jase, ne določen, ne popolen in si med seboj nasprotuje.

Glavno vprašanje samo je bilo sestavljeno tako, da dopušča kar trije vzroki za odgovor z „ne“ in sicer:

a) da toženi Jožef Marušič sploh ni kriv, da je izšel inkriminirani članek v „Gorici“ 3. aprila 1900. Članek sicer obsega hude žalitve, toda zakrivil so jih drugi, ne Jožef Marušič, a ti drugi krivci niso toženi (izključen je subjektivni krivde);

b) da vsebina članka sploh ne obsega znakov pregreška po § 488 k. z. (izključen je objektivni krivde);

c) da je dognana resnica dolžna v inkriminiranem članku, da me ta ni dolžil „lažnjivo“ (v ital. prevodu „falsamente“), ampak po pravici nepoštenega dejanja. V tem slučaju je dodatno vprašanje povsem odveč, kajti z „ne“ v tem smislu bi porotniki že odgovorili tako: Jožef Marušič je sicer obdolžil Andreja Gabrščeka nepoštenih dejanj, pa ne lažnjivo, marveč je dokazal da je vse res, kar je pisal. Tak odgovor edini je logično mogoče in bi ne nasprotoval samemu sebi. In recimo, da bi se glasil pravorek na prvo vprašanje z „da“ me je dolžil lažnjivo (falsamente), bi tudi v tem slučaju bil nepotreben odgovor na dodatno vprašanje, kajti vprašati, ali je dolžil koga takega nepoštenega dejanja in potem zahtevati, da dokaže resnico... je nasprotje, ki samo ob sebi obsega ničnost vsega postopanja, ničnost take razsodbe.

Jasno je, da so mogoči vsi tu navedeni trije povodi za pravorek „ne“ na glavno vprašanje, in zato po dokončani obravnavi in razsodbi javnost ne more vedeti, pri čem je, ne ne, zakaj pravzaprav je bil Jožef Marušič oproščen.

Meni pa je znano — in to morem v slučaju dokazati, — da so porotniki

odgovorili svoj „ne“ iz obeh prvih dveh, v našem slučaju povsem nasprotujočih si razlogov, t. j. da so jedri izključili objektivno krivdo v smilu § 488 k. z., drugi pa so izključili subjektivno krivdo, t. j. da Josip Marušič ni kriv, ampak drugi.

Zagovornik je namreč ves čas polagal vso svojo zgovornost na to dvojje. V zagovoru je prvič in drugič s posebno vnemo naglašal, da toženi Jožef Marušič je le ubog črkostavec, ki ima 15 gl. tedenske plače, — da preživlja rod bino, da se torej on pač ne more protiviti, ako hočejo njegovi uredniki priobčiti v svojem listu, v „Gorici“ katerikoli članek. On ni kriv, pravih krivcev pa Gabršček ne toži. Nje naj poišče, ne pa revnega Josipa Marušiča.

Predsednik obravnave se v svojem kratkem pouku ni niti dotaknil tega določila napačnega, ali za porotnike kaj simpatičnega stališča. On je sploh (zlasti v slovenskem delu) rekel le par stavkov, češ: „slišali ste priče; ako manite, da je Josip Marušič kriv, odgovorite... itd.“ Ni jih opozoril, da je Josip Marušič sam izrecno priznal, da je rokopis čital in izročil ga v tisk in da je vsled tega po zakonu odgovoren za priobčeni članek. — Zato je nekaj porotnikov odgovorilo „ne“ zaradi tega, ker so menili, da ubohec Josip Marušič res ni kriv, kajti on je le reven služabnik mogočnih gospodov, ki izdajajo „Gorico“. Menili so, kakor se mi je pozneje povedalo, da napravijo Josipu Marušiču veliko krivico ter pahnejo njega in nedolžno rod bino v nesrečo, ako ga obsodijo za — grehe drugih.

Opustitev takega pojasnila od strani predsednika more v tem slučaju tudi tvoriti razlog ničnosti po § 344. 8 kpr, kajti s tem pouk ni bil le nepopoln, marveč je postal s tem napačen in toliko bolj, ker je zagovornik dvakrat, v govoru in repliki, s posebnim povdarkom polagal porotnikom na srce tako povsem krivo, zakonu nasprotujoče stališče. Porotnikom niso bili razloženi „die gesetzlichen Merkmale der strafbaren Handlung“ kakor določa § 325 kpr, marveč so ostali v očitni zmoti po zagovornikovih izjavah. Večina porotnikov pa je bila mnjenja, da toženi članek ne obsega znakov pregreška po § 488 k. z. članek da sicer nekaj kritikuje, kakor je običaj v politični borbi, toda poštenja in časti Andreja Gabrščeka se ne dotika.

Zagovornik je namreč hotel z vsemi svojimi pričami vzeti toženemu članku značaj žaljivosti ter obrniti reč tako, da članek očita le neke nerednosti, kar je pa dovoljeno. Tolmačenje članka v tem smislu, da sploh ne obsega pregreška žaljenja časti po § 488 k. z. je naravnost gorostasno in pravorek v tem smislu je v eklatantnem nasprotju z zakonom in treznim razumom.

Iz vsega tega, česar resničnost morem dokazati — je razvidno, da so porotniki odgovorili na eno in isto vprašanje z 11 „ne“ iz dveh povsem različnih vzrokov, ki so med seboj v nasprotju. Tisti, ki so v zmoti izključili subjektivno krivdo Josipa Marušiča, so bili pa glede objektivne sodbe o storjenem dejanju v nasprotju z drugimi, ki so izključili to objektivno krivdo tožnega članka.

In končno: naj odgovore „ne“ že iz enega ali drugega teh razlogov, je od-

knjiga, „Navodilo za časoslovje“ ter več drugih. Število njegovih manjših in manj splošnih spisov pa je legijon.

Posebno zaslugo si je pridobil Vega na novi konstrukciji „možnarjev“ ter na jednostavnosti izračunanj, ki so se pokazala pri bombardovanjih. Z možnarji njegovega zistema se je vršilo 3. julija 1795 pri Mannheimu poskusno streljanje. Uspeh je bil ta, da so „Vegovi možnarji“ metali kroglo za celih 281, odnosno za 728 seznjev dalje nego možnarji prejšnjih zistemov.

Znanstveno delovanje Vegovo je našlo mnogo priznanja doma in v inozemstvu. Sloveči nemški (?) matematik Bremikar imenoval je Vego največjega matematika.

Že leta 1793 ga je akademija znanosti v Erfurtu izbrala za svojega člana; društva učenosti v Pragi in Mainz, potem kraljeva velika britanska družba znanosti v Göttingenu sledila je temu izgledu, a njegova ožja domovina kranjska počastila ga je kratko pred njegovo smrtjo s tem, da ga je sprejela med deželne stanovce.

Njegovi ožji rojaki, slovensko ljudstvo v Zagorici je proslavilo njegov spomin dne 22. septembra 1861 z veliko narodno

govor v nasprotju bodisi z jasnimi določili zakona o subjektivni krivdi ali z navadnim razumom v presojevanju objektivne krivde toženega članka.

Zategadel pravorek 11 „ne“ na glavno vprašanje ni jase, ni določen in si nasprotuje, — razsodba na podlagi tega pravoreka je nična in zato predlagam:

da c. kr. vrhovno kakor kasacijsko sodišče ugotovi ničnostni pritožbi, razveljavi izpodbijano razsodbo ter naloži novo razpravljanje c. kr. okrožnemu kakor porotnemu sodišču v Gorici.

(Dalje pride.)

Dopisi.

V Gorici, 2. novembra 1902. — Nujni predlog radi bede v Kožbani, ki ga je stavil državni poslanec dr. Gregorčič v državnem zboru dne 29. oktobra, se glasi tako-le. — Občina Kožbana v političnem okraju gradiškem v Primorju, tik italijanske državne meje, je radi svoje lege ob obronkih pogorja, čez katero ubirajo nesrečonosni oblaki svojo pot, izpostavljena pogostim točam. Tudi letos je ta šiba božja občina tako hudo obiskala, da so uničeni vsi pridelki ter da gleda ljudstvo boječe in klaverno v bližnjo prihodnost.

Edino, kar ni bilo znatno poškodovano, je mali gozd, ki daje drva ne le za domačo potrebo, ampak tudi za izvoz v ravnino. Gozd je edini vir, ki daje ljudstvu, ko trta odpove, kakor letos, za davke potrebni denar. — Zdaj žuga pa tudi ta vir popolnoma usahnuti, ker edina ob Kožbanščeku vodeča vozna pot, po kateri se drva izvažajo, je v tako slabem stanju in tako nevarna, da je vožnja po njej združena s smrtno nevarnostjo in da se izvažanje drvi ne izplača več.

Že trideset let dela občina na to, da bi se ta cesta preložila in popravila. Načrti so že zdavna izgotovljeni, pa deloma so postali že nerabljeni. Posamezne kose je ljudstvo popravilo, ali ploha so jih zopet razdrle. Hitra in temeljita poprava te ceste je nujna potreba, da se zapreči nadaljno razdiranje in ker so stroški tem višji, čim dalje se delo odklada. Stroški, ki so preudarjeni na podlagi zadnjega splošnega načrta, so že zdavna zagotovljeni z doneski države, dežele in občine. Vkljub temu ne kaže vlada, ki je izvršitev dela sebi pridržala, da bi hotela začeti z gradbo. Na vedno poganjanje od strani občine daje vedno isti odgovor, da c. kr. namestništvu v Trstu ni na razpolago tehničnih močij, ki bi izdelale podrobne načrte ter delo vodile in nadzorovale.

Zgore opisana beda v občini je zadosten razlog, da ji pride vlada na pomoč ter da začne med drugim omenjeno cesto prekladati in popravljati, ker drugače bi moralo ljudstvo zgubiti zaupanje v vlado ter udati se obupanju.

slavnostjo, pri kateri priliki sti se vzdali dve spominski plošči, in sicer jedna na njegovi rojstni hiši, a druga nad glavnim uhom Zagoriške podružne cerkve sv. križa.

Jurij baron Vega, ta — selfmade-man (mož, ki je po lastnih zaslugah postal velik) bil je vseskozi plemenitaš; in sicer bil je plemenit v mišljenju, plemenit v delovanju; dano mu plemstvo bilo je torej le vnani izraz njegovega notranjega bitja. Hvaležno se je spominjal do zadnjega hipa svojih dobrotnikov, profesorja Mafei-a duhovnika, ki mu je odprl pot k študijam, in pa nekega gospoda Busettha, ki mu je, revnemu študentu, dajal brezplačno kosilo ter mu s tem mnogo pripomogel k dovršitvi njegovih študij.

Tudi svojega pokolenja se baron Vega ni sramoval in rad je pripovedoval svojim tovarišem, da so njegovi stariši in sorodniki priprosti kmetiči. Pa tudi zagoriški njegovi sorodniki so ga visoko častili; tako so n. pr. ono školinjico, v kateri je Vega kot študent v Ljubljani imel shranjeno svojo obleko, se dolgo po njegovi smrti z veliko častjo hranili.

Spisovatelj Vegovega životopisa. ki

Z ozirom na vse to stavljajo podpisani predlog: Visoka zbornica naj sklene: C. kr. vlada se pozivlja, da pozive o bedi v občini Kožbani v okraju gradiškem v Primorju ter da pride ubogemu ljudstvu na pomoč s tem, da mu podeli brezplačno potrebnega semena, kakor tudi da začne graditi in popravljati cesto ob potoku Kožbanščeku, ter da v ta namen preskrbi c. kr. namestništvu v Trstu potrebnega tehničnega osebja, oziroma da vzame civilne zemljemerce na pomoč.

V enakem zmislu je sestavljen predlog glede bede, ki žuga na Cerkljanskem, na podlagi podatkov, posnetih po županstveni prošnji. Tudi za Cerkljansko se prosijo brezplačna semena in podpore za občinske poti in ceste, ki so mnogo trpele in ki so še močno pomankljive.

V formalnem oziru nasvetuje poslanec, naj se razpravlja ta predloga z vsemi okrajšanji in pospešenji, katera dovoljuje državnozborski pravilni red.

Politični pregled.

Usoda novega vojaškega zakona.

Usoda novega vojaškega zakona, vsled katerega bi bilo poklicanih v aktivno vojaško službo 20000 nadomestnih rezervistov, je takorekoč skoro določena. Kakor vse kaže bode morala vlada zakonski načrt, kakoršnega je predložila najbrže umakniti, kajti na Ogerskem se ni oglasila proti temu zakonskemu načrtu le opozicija, ampak nastopati so začele proti njemu tudi vse vladne stranke pa tudi v naši državni polovici obudil je ta zakonski načrt v raznih parlamentarnih strankah največjo nevoljo. Sicer pa kaže vse da so tudi odločilni činitelji prišli do prepričanja, da bi bilo skoro nemogoče s takim zakonskim načrtom prodreti. Zato se vrše pa na Dunaju zdaj v najvišjih vojaških krogih že drugokrat posvetovanje kako stvar spremeniti. V zvezi s temi posvetovanji je baje tudi sedanje bivanje ogerskega deželnoobramskega ministra na Dunaju, ki je svoječasno v dotičnem odseku ogerskega parlamenta sam priznal, da bode najbrže potrebno predloženi zakonski načrt temeljito preustrojiti.

Ravnokar pa poročajo z Dunaja da se je včeraj vršil pod cesarjevim predsedništvom kronski svet, ki je trajal dve uri. Istega so se udeležili minister za vnane stvari, vojni minister, ministerska predsednika Szell in Koerber, oba domobranska ministra in načelnik generalnega štaba, baron Beck.

V svetu da se je sklenilo umakniti zakonski načrt glede pozivanja nadomestnih rezervistov pod orožje in da se ta načrt pozneje spremenjen zopet predloži zbornici.

Moravski deželni zbor.

Novi moravski deželni zbor se skliče k zasedanju meseca decembra. Skoro gotovo je, da bode za deželnega glavarja določen predsednik poslanske zbornice grof Vetter, a za njihovega namestnika pa čeh dr. Záček.

je izšel v letopisu ljubljanske realke l. 1854, profesor Miha Peternel je trdil, da slavni matematik. Vega ni bil oženjen. To pa ni resnično. Jurij baron Vega je bil oženjen in je zapustil l. 1796 na Dunaju rojenega sina Franca, ki je bil l. 1807 sprejet v akademijo cesarice Marije Terezije v Dun. Novem Mestu in ki je postal l. 1813 poročnik v 2. polku Chevauxlegerjev. Franc baron Vega je bil 1816 l. prideljen štabu in je končal 24. nov. 1817 s samomorom.

Pred seboj imamo torej odprto knjigo življenja jednega najslavnejših slovenskih mož, — mož, katerih življenje in delovanje razširja svet slave čez ves narod slovenski. Ali bi ne bila torej dolžnost slovenskega naroda, da postavi spomenik Juriju Vegi, čegar učenost in neminljiva dela zadostujejo, da se sme s častjo imenovati tudi narod, iz katerega je izšel?

Kar je storil velikega ta mož za slavo svojega naroda, to naj mu le v skromni meri vrne njegov narod, da mu postavi spomenik in s tem pokaže, da ve ceniti svoje slavne sinove.

LISTEK.

Jurij baron Vega.

(K stoletnici njegove smrti 17. septembra 1802.)
(Konec.)

Pri naskoku in vzetju Mannheima 1795 l. so po Vegi izumljena metala vršila pravcata čuda.

Vega je bil l. 1800 povzdignjen v baronski stan. V njegovem grbu je bil ščit v podobi srca, iz katerega je kipela goreča granata, nad ščitom pa baronska krona.

Vrnavši se po sklepu miru pri Cam-pofornio zopet na Dunaj, živel je Vega skoro izključno le znanosti. Pri ustanovitvi 4. polka je bil imenovan za podpolkovnika. —

Že leta 1893 je obelodanil svoje tabele logaritmov, katere so mu hipoma pridobile slavo. Vega je ponudil za vsako v teh logaritmah se nahajajočo napako — cekin, a ni ga bilo, ki bi bil cekin zaslužil. To je dalo vsem poznejšim izdavalcem takih tabel vzgled za jednako ponudbo, kar je postalo že navada. — Za temi tabelami je sledila Vegova „logaritmično-trigonometrična priročna

V mestu Bostonu v Ameriki je imela narodna konvencija irska "United Irish League of America" dne 20. m. m. shod. V prvi seji sta imela irska politika Dillon in Daviti oistre govore proti Angležki. Daviti je trdil, da se nikdar iz Irske v Ameriko ne dostavljajo resnična poročila o položaju Irske, ker jih Angleži v Londonu zadržavajo. Na to je shod sklenil, da v Parizu ustanovi svojo samostojno agenturo za poročila. Shod je sprejel resolucijo, s katero se irska konvencija obvezuje delati vztrajno za neodvisnost Irske, pridrževaje si vse pravice stopiti proti Angležki v boj s častnim orožjem.

Domače in razne novice.

Cesar v grobišču. — Včeraj popoldne je prišel cesar v grobišče pri kapucinih ter je opravil molitev na krstah cesarice Elizabete, prestolonaslednika Rudolfa ter nadvojvodinje Sofije ter je na te krste dal položiti vencev in cvetja. Ob enem je bila v navzočnosti členov cesarske hiše zadušnica, katere se je udeležilo mnogo občinstva.

Imenovanja. — Pisarniški oficijal na finančni direkciji v Trstu, Herman Brundula, je imenovan adjunktom.

Veleč. gospod Anton Jaklič, bivši vojaški kurat v Trstu in dosedanji vojaški kapelan I. reda v Zadru, imenovan je vojaškim župnikom.

Gospod Josip Pavliček je imenovan c. in kr. poročnikom pri pešpolku št. 16 v Zagrebu.

Naš rojak gospod M. Šorli dose-danji voditelj glavnih poštinih uradov v Ljubljani je imenovan kot definitivni ravnatelj na svojem dosedanjem mestu.

Za „Šolski Dom“ so plačali denarničarju: Marko Vales, kurat v Brancici, mesto venčka na grob dr. Jos. Pavlice 5 K; Valentin Kumar, učitelj v p. v Gorici, 24 K in za božične jaslice 6 K.

Predsedništvu so plačali: Namesto venca na grob dr. Jos. Pavlice N.N. 5 K, Josip Kosec, župnik v Kamniah 8 K, Ludovik Humar, župnik v Biljani 30 K; dr. Fran Kos v Gorici drugo ustanovnino 200 K.

Srčna hvala!

Obiskovanje grobov. — Kakor druga leta se je tudi letos te dni vršilo obiskovanje grobov na tukajšnjim mestnem pokopališču. Ves prešli teden že bilo je na pokopališču vse polno ljudi, ki so popravljali in čistili ter popolnjevali cvetlične nasade na grobovih svojih pokojnikov. V soboto pa je sledil voz za vozom, v katerih so sedeli ostali sinovi, hčere, soprogi in soproge in drugi razni sorodniki ter hoteli počastiti spomin svojih dragih umrlih z vencem, dragocenimi in priprostim, kakor baš so jim pripuščale njih razmere. V soboto popoldne in v nedeljo vrela je vse na pokopališču deloma k nogam deloma pa v omnibusih, ki so med Goriškokom in pokopališčem neprestano do poznega večera prevažali obiskovalce grobov. In res so bili nekateri grobovi okrašeni jako bogato, večina njih pa je kazala, da se nahaja na svetu še kdo, ki se spominja onih ki spé tu večno spanje.

Pouk v krščanskem nauku na Ajševici. — „Soča“, ki je, kakor vse kaže, postala glasilo c. kr. okrajnega šolskega nadzornika g. Finžgerja („čas-titima“), se je zadnjič zopet jenkrat spravila nad kronberškega vikarja v zadnji poduka v krščanskem nauku na Ajševici. Nam je sicer prav dobro znano, kam da moli tace glasilo okrajnega šolskega nadzornika g. Finžgerja in Vam gospod Finžger je tudi znano, kaj ne? Sicer pa za danes ne bomo o tej stvari dalje govorili. Opomniti pa hočemo le, da je „Soča“ za las podobna lajajočemu psu, kateri, ako ga oplaziš prek glave, isto otrese, parkrat zavili, potem pa molči, pa le za malo časa, kajti pri prvi priliki zalaja zopet na te s svojim lažnjivim „gou“ „gou“.... „Soča“ ie namreč že parkrat obrekovala gospoda kronberškega vikarja da zanemarija v Ajševiški šoli pouk v krščanskem nauku, a ko sta ji pa s lastnoročno podpisano izjavo bivša tamošnja gospoda učitelja dokazala, da laže, otrešla je liki lajajoč pes glavo ter molčala, pa kakor se vidi, le za malo časa, kajti v zadnji številki oglasila se je zopet s svojim lažnjivim „gou“ „gou“.

Priseganje vojakov. — V soboto dne 1. t. m. so imeli novinci tukajšnje posadke slovesno prisego, ki se je vršila po slovesni sv. maši, na dvorišču tukajšnje vojašnice na Travniku.

Bila je pač pomota. — Prešli četrtek je bil zadnji četrtek v mesecu in zaradi tega se je obdržaval ta dan živinski semenj, ki se je pa prav dobro obnesel. Po cesti, kipele od ruse hiše

Ugledavši leseno uto, pred katero je stala miza in okolo nje jeden redar in dva poljska čuvaja, videle so, kako so se ljudje ti mizi približevali ter nekaj tam plačevali. Zaradi tega se približajo tudi one ki mizi in vprašajo, koliko da se plača. Čuvaj jih vpraša, za koliko glav. na kar mu odgovore tujke, za tri. Pa predno so plačale izračunjeni znesek, prepričali so se, da sloni ves račun na pomoči, kajti omenjene gospé niso imele seboj poleg svojih še kake druge glave, kakor n. pr. kravje ali pa volovske, kakor so to imeli drugi ljudje, ki so pri omenjeni mizi kaj plačali.

Otrok pod kolesom. — V soboto zvečer se je na cesti blizu Ajševice igral 5-letni Hvalič France iz Loke. Po cesti pa je pridiral na kolesu Tin Humbert stanujoč v Gorici pod Kostanjevico št. 42, ki je otroka povozil in ga hudo poškodoval na glavi in na rokah, tako sicer, da se nahaja zdaj, kakor pravijo v nevarnem stanju. Izvošček Komel hitel je s konjem za kolesarjem, ter ga dohitel v Šempasu, kjer so ga orožniki prejeli in privedli v Gorico.

Novi sekundarni zdravnik. — V tukajšnji bolnišnici usmiljenih bratov je imenovan za sekundarnega zdravnika dr. Nikodem Lukas iz Slatine na Češkem.

Nevaren padec. — V soboto je vozil skozi St. Peter proti Gorici izvošček Miha Breščak, ki se ga je bil pa nekoliko preveč navlekel. Prišedšemu na vogel neke ulice pridirja nasproti v jako naglem teku neki drugi voznik. Pri tej priliki trčila sta voza drug ob drugega s tako silo, da je Breščak padel z voza na glavo in se tako močno poškodoval, da so ga morali takoj pripeljati v tuk. bolnišnico usmiljenih bratov.

Za vstanovitev slovenske porote v Trstu so nadalje podale prošnje sledeče občine: Škrbina, Brezovica, Selo, Gorijsko, Velikidol, Volosko in Komen.

Občni zbor političnega društva „Edinost“. — V nedeljo se je vršil v Skednju pri Trstu občni zbor političnega društva „Edinost“, spojen z javnim shodom. Udeležba je bila, kakor poroča „Edinost“, jako mnogoštevilna. Govora gg. poslanca Spinčiča in dr. Rybářa sta bila vsprejeta z velikim navdušenjem. Pri zabavnem večeru po shodu govoril je tudi isterski deželni poslanec in dekan gospod J. Kompare, kojega govor je istotako napravil na mnogoštevilno poslušalstvo globok utis.

Najdene reči. — Našla se je srebrna ura z verižico in se nahaja zdaj na policiji.

Zgubljeni reči. — Neki gospod je zgubil v sredo na potu iz ulice Mattioli pa do kolodvora zlat prstan, na katerem sta bili urezani črki G. A. Kdor bi ga bil našel, odda naj ga na policiji, kjer mu je zagotovljen lep dar.

Aretiranje. — Zaradi beračenja so aretirali Andreja Humarja iz Bajnšic. Zaradi ponočnega vpitja pa so spravili pod ključ železničnega delavca Antona Humarja iz St. Petra.

Tatvina. — Cvetličarki gospej Gorijan ukradli so iz vrta, nahajajočega se za Gradom, cvetlice v vrednosti 50 K.

Do ut des dr. Körberja. — Poslanci vseh strank pripravili in prijavili so celo kopo nujnih predlogov gledé podpor po ujmah prizadetim krajem. Je še mnogo prošeni v tem pogledu, ki ležijo nerešene še od letošnje pomladi. Kjer so baje že pošli v ta namen dovoljeni krediti, predstavila sta se te dni minister-skemu predsedniku dr. Körberju poslanca dr. Schreiner in dr. Steiner, prvi kot predsednik dotičnega odseka, drugi pa kot poročevalec. Rekla sta mu, naj bi vlada zahtevala od državnega zbora v ta namen novega kredita. Dr. Körber pa jima je odgovoril, da ima vlada že pripravljen dotični zakonski načrt, odvisno je le od poslanske zbornice, kdaj, da ji vlada ta zakonski načrt predloži. S tem je rečeno, da hoče vlada tak načrt še le takrat predložiti, ko bo de zbornica z dejanji pokazala, da hoče začeti delati. To bi pa dokazala s tem, ako bi in sicer brez prvega branja odkazala državni proračun in pa znani vojaški zakonski načrt dotič-nima odsekoma. Tako daleč smo prišli torej v Avstriji, da hoče vlada celó ljudsko bedo izkoriščati v dosego svojih političnih nakan. Znano je da so se taki krediti zahtevali in dovoljevali celó za časa obstrukcije. To pa, da se hoče dan-danes s takimi sredstvi uplavati na naš parlament, je pač najboljši dokaz v kako žalostnih razmerah da se nahaja danes naš parlamentarizem.

Spremembe v častništvu 97. pešpolka. — Polkovnik Alfonz Bernáth pl. Bosutpolje, ki je bil pred kratkim do-ločen poveljnikom 2. gorske brigade, je imenovan generalmajorjem; podpolkovnik Edmund Ritter, Nemški, je imenovan

stotnik II. reda Artur vitez Kern stot-nikom I. reda; nadporočniki Josip Lo-neck, Rupert Eckhel, Kamilo Polajner, Karol Bienert stotniki II. reda; kadeti (častniki nadomestniki) Arpad Petényi pl. Petényi in Nemeszegh, Karol Adrario, Alojzij Cosulich pl. Pecine in Milan Matić poročniki.

Dr. M. Trinajstić, istrski deželni poslanec in bivši župan velike buzetske občine, se je preselil 27. oktobra t. l. iz Buzeta na Volosko. Dr. M. Trinajstić si je pridobil v času večletnega bivanja v Buzetu kot župan in deželni poslanec mnogo zaslug za to občino ter ostane njegovo ime pri buzetskih Hrvatih v naj-boljšem spominu.

Deželnozborske volitve v kmeč-kih občinah na Nižjeavstrijskem. Vsled za krščanske socijalce ugodno izpadle ože volitve v Badenu, pri kateri je dobil kandidat krščanskih socijalcev, skoro dve tretjini glasov je zmaga te stranke po-stala zmaga na celi črti. Krščanski so-cijalci so torej pridobili pri teh volitvah sedem novih mandatov.

Deželnozborske volitve na Šta-jerskem. Danes se vrše dež.-zborske vo-litve na Štajerskem in sicer v kmečkih ob-činah. Gotovo je skoraj, da Slovenci ne zgubé pri teh volitvah nobenega mandata. Iz začetka se je bilo bati za Mariborski okraj, ali kakor so dokazale volitve volilnih mož, odstranjen je tudi ta strah. Dne 7. t. m. se vrše volitve v mestnih sku-pinah.

Dopolnilne občinske volitve v Pragi. — V četrtek so se vršile v Pragi dopolnilne volitve, pri katerih so bili iz-voljeni v vseh volilnih okrajih kompro-misni kandidati Mlado- in Staročehov. Razmerje v praškem mestnem svetu ostane torej neizpremenjeno. Mladočehi imeli bodo torej v njem 48, Staročehi pa 42 občinskih starešin.

Ponarejeni bankovci po 10 K. Minister za notranje reči je raznosil podrejenim oblastvom okrožnico, s katero jih opozarja, da krožijo med občinstvom ponarejeni bankovci po 10 K, ki so prav dobro vspešni ponarejalcem; vendar pa se jih, ako se jih natančneje ogleda, lahko spozna. Razlikujejo se namreč ponarejeni bankovci od pravih v tem, da so glavne črte na pravih bankovcih višnjeve, dočim so te črte na ponarejenih nekoliko bolj temnikoste. Na pravih bankovcih so številka in serije rudeče in jako razločne; dočim so številka in serije na ponare-jenih bankovcih temno tiskane. Pripo-veduje se nam, da so v Kobaridu nekega človeka, ki je take bankovce razpečaval, prejeli ter ga dovedli v Gorico.

Ljudsko štetje.

Dežele	Pričujoče prebivalstvo (domačini in ino-zemci) leta 1900	V 10 letih se je prebivalstvo pomnožilo		Več ljudi se je rodilo kot jih je umrlo	Več ljudi se je naselilo kot izselilo (+) ali na-sp. otno (—)
		v od-stotkih	absolutno		
Dolenja Avstrija	3,100.493	16.49	438.694	253.287	+ 185.407
Gorenja Avstrija	810.246	3.11	24.415	46.457	— 22.042
Salcburško	192.763	11.11	19.253	9.473	+ 9.780
Štajersko	1,356.494	5.75	73.786	79.459	— 5.673
Koroško	367.324	1.75	6.316	21.923	— 15.607
Kranjsko	508.150	1.84	9.192	41.683	— 32.491
Trst z okolico	178.599	13.43	21.133	4.225	+ 16.908
Goriško	232.897	5.71	12.589	20.700	— 8.111
Istra	345.050	8.64	27.440	35.012	— 7.572
Tirolsko	552.712	4.92	40.016	37.987	+ 2.029
Predarelsko	129.237	11.34	13.164	8.014	+ 5.150
Češko	6,318.697	8.14	475.603	596.847	— 121.244
Moravsko	2,437.706	7.07	160.836	236.417	— 75.581
Šleško	680.422	12.35	74.773	75.321	— 548
Galicija	7,315.939	10.72	708.123	1,010.826	— 302.703
Bukovina	730.195	12.93	83.604	97.248	— 13.644
Dalmacija	593.784	12.58	66.358	78.857	— 12.499
Svota	26,150.708	9.44	2,255.295	2,653.736	— 398.441

Iz te razpredelnice razvidno, da se je prebivalstvo najbolj pomnožilo v Dolenji Avstriji, najmanj pa na Koroškem. Le malo je narastlo prebivalstvo na Kranjskem in v Gorenji Avstriji. Več prebivalcev se je naselilo kot izselilo le v 5 kro-novinah, in sicer v Dolenji Avstriji, na Salcburškem, v Trstu, na Tirolskem in Predarelskem. Primeroma jako veliko izseljencev je imelo Kranjsko.

V vseh političnih okrajih razun trinajstih se je v l. 1890-1900 več ljudij rodilo nego jih je umrlo.

Več jih je n. pr. umrlo: v Ljubljani (1.62%), v Salcburgu (1.95%), v Gorici (6.94%), v Inomostu (10.07%), v Celju (17.05%), v Ptuj (33%).

Kakor je iz razpredelnice razvidno, se je prebivalstvo na Goriškem pomnožilo za 5.71%. Oglejmo si posamezne politične okraje gledé naravne množitve in seljenja prebivalstva.

Več ljudij se je rodilo kot jih je umrlo:

V okrajnem glavarstvu Gorica:	7.836 ali 12.27%
Gradišče:	9.554 „ 13.78%
Sežana:	3.092 „ 4.92%
Tolmin:	1.832 „ 4.68%

V Gorici je 1.514 ali 6.94% ljudij več umrlo nego se jih je rodilo.

Več ljudi se je izselilo kot naselilo:

V okrajnem glavarstvu Gorica:	3.341 ali 5.23%
Gradišče:	5.206 „ 7.51%
Sežana:	2.205 „ 3.45%

V Gorici je 3.341 ali 5.23% ljudi več izselilo kot naselilo.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Solskega doma“.

BRIVNICA

Anton Pucelj
priporoča svojo
brivnico v Gorici
na Travniku, in
brivsko podružnico
v ulici Tre Rê, 16.

Anton Kuštrin

Gosposki ulici h. šte. 25,
(v lastni hiši)

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3 4, 5. Več vrst riža. Mljšveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnidarski & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga mлина v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanjše po 5 Kg. na vse kraje.

„Centralna posojilnica“ v Gorici,

registrirana zadruga z omejeno zavezo, sprejema **hranilne vloge**, katere obrestuje po 4 1/2 polumesečno; nevzdignene obresti pripisuje konec leta h glavnici. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Daje **posojila** udom na osebni kredit po 6% in na vknjižbo po 5 1/2.

Sprejema **člane** z glavnimi deleži po 200 K in z opravičnimi deleži po 2 K.

Otvorja članom **tekoče račune**, katere obrestuje po dogovoru. Za nalaaganje in vračanje so na razpolago poslovnice c. kr. poštne hranilnice, tako da je mogoče poslati denar brez poštnih stroškov.

Uradne ure so vsak delavnik od 8—12. ure zjutraj in ob ponedeljkih in četrkih tudi popoldne od 2—4 v ulici Vetturini 9.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi **svojo**

prodajalnico jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevga mлина v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goršice (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užigalice. — V zalogi se dobé tudi testenine trvdke Žnidarski & Valenčič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeniški ulici h. št. 1.
(v lastni hiši.)

Krojaška mojstra

Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7
v hiši g. J. Kopača pri okr. sodniji,
izdelujeta

vsakovrstne obleke za moške
po meri, bodisi fine ali pa
priproste.

Priporočata se svojim rojakom
v Gorici in na deželi, posebno pa
č. duhovščini in učencem srednjih
in ljudskih šol za obilna naročila.

Dražba cerkv. vinskega mošta.

Dne 13. nov. t. l. ob 1/2 10. uri predp. prodaja po dražbi cerkvenega predstojništva sv. Peter pri Mariboru nad 80 (osemdeset) polovnjakov vinsk. mošta letošnje trgatve.

Martin Jurkovič
kn. šk. duh. svet. in župnik.

Za vsakega nekaj!!

dobi se v zalogi trvdke

I. Zornik, — Gorica
Gosposka ulica št. 7,
prva in edina slovenska trgovina
za modno blago.

Najboljše, največje in najcenejše skladišče vsakovrstnega perila, sraje za hribolazce in kolesarje vsake velikosti, jopice za telovadce, krasnih kravat v vsakem slogu, nogavic, rokavic, životnikov (modercev), solčnikov, pihalk, dežnikov, blusen, spodnjih kril, divnih okrasov za obleke, svil za obleke in bluse, vsih potrebščin za vezenje.

Priporočevalno najbolje kupovališče za g. šivilje in krojače.

Naročila za izdelovanje perila (za gospode), in modercev po vsakej meri in zahtevi izvršujejo se točno.

Pisarniske in šolske potrebsčine, raznovrstni papirnati stvori

po najnižjih konkurenčnih cenah:

Molitvene knjige . . . od —24 v navgor
Žepni nožiči —50 „ „
Mošnički za denar . . . —20 „ „
Tobačnice in smodčnice . . —80 „ „
Zavitki, karte 100 . . . —50 „ „
Papir: pisemski 100 pol . . —60 „ „
„ uraden bel 1000 pol . . 6— „ „
„ za maslo ovijati kilo . . 1:40 „ „
„ za cigarete 100 snop . . 2:20 „ „
Posetnice s tiskom 100 . . 1:20 „ „
Tiskovine za duhovnije in županije po ceni „Narodne tiskarne“ v Gorici. —
P. s. Za povoljno postrežbo treba v naročilu navesti približno ceno. l. t. d.

V Gorici G. LIKAR,
sredi Semeniške ulice proti Placuti 10.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznicu

v Gorici
ulica Vetturini št. 3.

„KAVARNA CENTRAL“

LASTNIK

Kavarne Central

si vsoja slavno občinstvo obvestiti, da je postavil zraven obstoječih še en biljard in sicer na občno zahtevanje častitih gostov iz svetovno renomirane tvornice

ŠT. MARTIN V PARIZU.

Kavarniški prostori so tudi za eno sobo povečani in bodo ob mrzlih dneh vsi ugodno razgreti.

Kavarna poseda zraven ogromne izbirke najboljših likerjev, čez 100 različnih častnikov.

Za dobrohoten obisk prosi vljudno

F. Pečenko.

Peter Drašček,
trgovec jedilnega blaga v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Priporoča se p. n. občinstvu v Gorici in z dežele. Prodaja kavino primeso, sladkor, milo, slanino, riž, maslo surovo in kuhano, olje, moko iz Majdičevih mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk
sv. Cirila in Metoda.

Fani Drašček,
zaloga šivalnih strojev v Gorici
Stolna ulica št. 2.

Prodaja stroje tudi na teden-ske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše, kakovosti Priporoča se slav. občinstvu.

„Narodna Tiskarna“

*** v Gorici, ulica Vetturini št. 9 ***

je preskrbljena z povsem novimi črkami, okraski in finim papirjem, ter more prevzeti vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela z zagotovilom točne in strokovno pravilne izvršitve v moderni in okusni obliki po tako nizkih cenah, da se ne boji nikake konkurence

V zalogi ima vse tiskovine za duhovnije, županstva in druge urade na močnem papirju, ter na prodaj ima knjige: Ilijado, Tri igre, za slovensko mladino in Zgodovino

*** toliminske šole ***

TISKA:

- brošure
- diplome
- trgovske račune
- cenike
- vabila na karton
- in na papir
- sprejemnice
- za društva
- pisma in zavitke
- firmo
- etikete
- za vsakoršno
- porabo
- plakate
- v raznih barvah
- in velikosti
- i. t. d.

TISKA:

- pobotnice
- računske sklepe
- lične tiskovine
- za industrijo
- trgovino
- in obrt
- posetnice
- razne velikosti
- in oblike
- z zavitki
- zaročnice
- in poročnice
- v elegantnih
- škaflih
- ter osmrtnice v
- raznih oblikah
- i. t. d.

TISKA:

„GORICO“

ki izhaja dvakrat na teden v dveh izdajah, ter stane na leto 8 K, pol leta 4 K četrt leta 2 K

TISKA:

„PR. LIST“

ki izhaja vsak četrtek ter stane na leto 4 K, pol leta 2 K, za manj premožne celo leto 3 K

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželno. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemali ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.
Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Namskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po pečetih vstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Vipavska železnica.

O tej železnici, oziroma o postaji v Št. Petru pri Gorici, ki se zdaj ni izročena javnemu prometu, stavlja je državni poslanec dr. A. Gregorčič v seji dne 30. oktobra na železniškega ministra interpelacijo, katero podajamo svojim čitateljem v slovenskem prevodu, ki se glasi, kakor sledi.

Potem ko so podjetniki vipavske železnice gradbo neprimerno dolgo zavlačevali v svojo korist, izročili so slednjič, ko nadaljno zavlačevanje ni oblačevalo nadaljnega dobička, dogotovljeno progo državni železniški upravi in javnemu prometu.

Med zadnja dela, katera so podjetniki izgotovili, spadajo dovozne ceste do železniških postaj, postajališč in nakladališč, katerih stroške pokrivajo prizade običine in cestna odbora vsak z eno tretjino, tako da podjetniki so obteženi le s tretjino dotičnih stroškov.

Ko so se delali načrti in proračuni za dovozne ceste, ko so se odkupovala za nje zemljišča in ko so se ceste gradile, ni nikdo vprašal za njihovo mnenje tiste, ki plačajo dve tretjini stroškov; podjetniki so vse sami poskrbeli.

Še le zadnji trenotek, predno je začela voziti železnica, ki se je imela izročiti javnemu prometu najprej 1. julija, potem 1. septembra, slednjič 15. septembra, a se je v resnici izročila še le oktobra, prišli so podjetniki s tirjavami do občin in cestnih odborov ter zahtevali, naj nemudoma plačajo, da se otvorjenje železnice še dalje ne zavleče. V vipavski dolini je splošno prepričanje, da dve tretjini stroškov, katere so plačale občine in cestna odbora, sta več ko zadostni v pokritev resničnih stroškov za dovozne ceste, da podjetniki niso k tem stroškom nič dodali, ampak da so imeli pri tem še dobiček.

Podjetniki in politična oblast so silili občine, naj v izrednih starihinstvenih sejah vzamejo na se naznanjene jim zneske, naj izposlušajo od deželne odbora dovoljenje, da se smejo zadolžiti, naj zadovoljijo nadležnike, ako hočejo

slišati, kako bo piskal lukamatija ob njihovih hišah in po poljih.

Dobrodušnost našega ljudstva, kakor tudi nestrpnost in veselje, da bi dolgo zaželeno železnico vendar enkrat moglo videti in se po nji voziti, je storilo, da občine niso resno in odločno nastopile proti visokim zneskom, katere so podjetniki zahtevali. Plačale so, četudi z nevoljo in z oporekanjem, zahtevane zneske, ne toliko z namenom, da bi poravnale obečano tretjino, ker prepričane so bile popolnoma, da zahtevani zneski so veliko previsoki, marveč le, da bi železnico enkrat imele, da bi bile popolnoma gotove, da bi se ne izpostavile nevarnosti, da se otvorjenje železnice še dalje zavleče.

Izjemo je naredila občina šempeterska pri Gorici, katera ni mogla razumeti, kako more stati dovozna cesta dolga 62 m, široka 6 m, v ravnini, brez vsakega umetnega dela, na deželi 4500 K. Pripoveduje se celo, da podjetniki so bili cenili ta kos ceste na 8000 K in da le vsled prigovarjanja od strani vlade so prišli na 4500 K. Občina je odklonila, da bi plačala tretjino v znesku 1500 K.

Kaj se zgodi na to?

Podjetniki so razdrli dovozno cesto s tem, da so jo prekopali počez, ter so zagradili vhod na šempetersko postajo s tramovi in deskami v namen, da dobijo postavno podlago, da se postaja ne otvori. (Po neki postavni določbi iz leta 1851 se železniška postaja ne sme odpreti, dokler ni dovozna cesta gotova.)

Ministerstvu za notranje posle, v čegar področje spada cestna policija v zadnji inštanci, oziroma pravosodnemu ministerstvu pristojna preiskovati, ali se niso podjetniki krive storili kaznjivega dejanja, katero treba uradoma zasledovati in kazniti, s tem, da so namenoma, hudovoljno razdrli javno cesto, kar ima za posledico, da železniška postaja v Št. Petru v veliko škodo (potujočega občinstva se ni odprla, da se v obilni meri in trajno moti javni promet.

Ako občina šempeterska, katera je pripravljena plačati tretjino resničnih stroškov za dovozno cesto, noče plačati

zneska 1500 K, je na podjetnikih, da jo kličejo pred sodnika pa dokažejo, da je njihova tirjatev opravičena. Ako je bilo mogoče pri gradbi lokalne železnice iz Ljubljane v Kamnik proti možu, ki je podpisal prispevek, pa ga ni hotel plačati, z uspehom nastopiti sodnijsko pot, mora biti to mogoče tudi proti občini v Št. Petru.

Da si podjetniki z grobim motenjem javnega prometa, kakor se je v Št. Petru zgodilo, sami pomagajo, se nikakor ne da opravičiti.

Pomenljiva za postopanje podjetnikov je okoliščina, da dovozna cesta v Št. Petru je bila oddana potom javne dražbe, potem ko podjetniki sami so jo bili že zgradili. K čemu to?

Železniška uprava je vzela suho dejstvo na znanje, da dovozna cesta v Št. Petru ni še gotova, in drži radi tega postajo v Št. Petru do današnjega dne v veliko škodo občinstva zaprto.

Ako je občina šempeterska kaj zgrešila, kako pride občinstvo do tega, da se zato kaznuje?

Dolžnost je železniške uprave, da zahteva od podjetnikov, da izgotovijo dovozne ceste ob roku in kakor je pogojeno. Ako podjetniki ne izpolnijo svoje dolžnosti, ima železniška uprava na njihove stroške in nevarnost ono izvršiti, kar so zanemarili. Ne dá se opravičiti, da se razdene dogotovljena cesta z namenom, da se dobi postavna podlaga, da se postaja ne odpre.

Deželni odbor goriški, ki je interesovan pri železnici in dobro ume koristi ljudstva, je protestoval proti takemu postopanju podjetnikov ter pričakuje najhitrejšo pomoč od železniške uprave.

Ako se more zgoditi taka gorostasnost brez kazni, zdela se bo malenkost, komaj vredna, da se kdo na njo ozre, če se piše ime postaje, ki sledi za Št. Petrom, Volčjedrage, na postajnem poslopju brez l ter z vezajem med Volčja in draga (Vočja-draga), in če postajališči in nakladališči v Prvačini in Kamnjah pogrešata to zaznamovanje v jeziku domačega prebivalstva.

Stric Nedo, »Slavčo te je pustil stokrat pozdraviti«. In da boš verjel, da prihajam od njega, dal mi je poroštvo, naj ti ga izročim.

Nedo pogleda prestrašeno, pa ni hotel sprejeti krogla.

»Kaj pa mi hoče? Čemu mi je poslal to kroglo« — vpraša bogatuh.

»To ti je poslal za to, da pošlješ čim prej njegovi četi dvanajst parov opank, pol oke smodnika in oko*) tobaka. In za dan sv. Elija se imaš pripraviti, da ga pogostiš, pride te obiskat...« Čorbadži Nedu pogleda prestrašen Najdena.

»A tedaj s tako novico prihajaš od roparja?«

»Jaz nisem kriv, čorbadži! Saj veš — živimo pod širnim nebom, in ko bi jih ne slišali — imajo vse naše imetje v svoji oblasti. Kar mi je rekel, to sem ti povedal. V ostalem pa slovi, kakor sam veš in znaš.«

»A čemu pa pošilja to kroglo?« Najden umolkne.

»Kaj hoče reči s to kroglo?«

»Ne vem, čorbadži...«

»Kaj, ali me hoče ubiti?«

»Ne vem, čorbadži...«

*) 2½ funta.

Z ozirom na to, kar je tukaj rečeno, dovoljujejo si podpisani staviti na njegovo Vzvišenost gospoda železniškega ministra naslednja vprašanja:

1. Ali je Vaši Vzvišenosti znano, da podjetniki vipavske železnice so sprejeli gradbo dovozne ceste k postaji v Št. Petru na dražbi tedaj, ko so bili sami to cesto že zgradili; in zakaj se je to zgodilo?

2. Ali je Vaši Vzvišenosti znano, da podjetniki vipavske železnice so izgotovljeno dovozno cesto k postaji šempeterski pri Gorici razdrli s tem, da so jo počez razkopali, in vhod k postaji zagradili s tramovi in deskami, da bi dobili postaven razlog, da bi se postaja ne odprla, kar se jim je res posrečilo?

3. Ali meni Vaša Vzvišenost, da se tako postopanje podjetnikov ujema s koristimi potujočega občinstva, katero sme po vsi pravici pričakovati in zahtevati od države, da jih varuje in pospešuje?

4. Ali je Vaša Vzvišenost pripravljena, zahtevati od podjetnikov vipavske železnice, da postavijo dovozno cesto v Št. Petru nemudoma v prejšnji stan in zagrajo ž nje odpravijo, kakor tudi, ako ne bi hoteli izvršiti tega ukaza, ukreniti, da se to brez odloga zgodi na njihove stroške in nevarnost, da bo mogoče v najkrajšem času odpreti postajo v Št. Petru za osebni promet in za blago?

5. Ali je Vaša Vzvišenost voljna, ukreniti, da dobi postaja, ki sledi za Št. Petrom, svoje pravo ime Volčjadraga na postajnem poslopju ter da postajališči in nakladališči v Prvačini in v Kamnjah dobijo to zaznamovanje tudi v jeziku, ki ga ondašnje ljudstvo govori?

Na Dunaju, 30. oktobra 1902.

(Sledijo podpisi)

Zadnja beseda v tiskovni pravdi A. Gabrščka proti Gorici.

Lastnik »Soče« in tiskar, velemožni gospod A. Gabršček je v svoji proti nam naperjeni tiskovni pravdi napisal brošuro in vse polno člankov v svojem listu. To njegovo knjižno delovanje bi pa ostalo nepopolno, ako bi ne obsežalo tudi njegove pritožbe ničnosti in pa rešitve, ka-

»In pa križ je napravil na njo!« reče Neda, ko si je bil ogledal prejeto kroglo.

»Da, križ je na njej« — pritrdi Najden.

»Ali čemu pa to?«

»Poljubil je ta sv. križ in prisegel, če ne izpolniš, kar je naročil...«

V tem se zabliška nek ogenj v Nedovih očeh.

»Dobro, nesi mi še moj odgovor.«

Nedo zažene kroglo v Ogosto, dene roke nemarno v žep in reče Najdeni:

»Sporoči hajduku Slavču lep pozdrav od moje strani, Najden.«

»Hvala, čorbadži.«

»Izroči mu pozdrav« — nadaljeval je — »in reci mu, da opank in smodnika nemam doma, ali da pojdem v Bekovac in tam to kupim, in tudi tobaka — zavojec tobaka.«

Pri tem zbledi Nedov obraz.

»Ali naj pridem po to?«

»Ne, le pojdi po svojih opravkih, in povej mu, da mu ne pošljem ne opank ne smodnika; nego naj me poseti tu na dan sv. Elija, potem mu izročim vse... Pripravim mu znamenito gostijo, da še ni pokusil take v življenju.«

Bledo obličje Nedovo je zazelenelo. (Dalje pride.)

LISTEK.

Hajduk Slavčo.

Bolgarski: Ivan Vazov.

(Dalje.)

VII.

Od tega časa je bilo minalo nekaj mesecev.

Trojni umor Belomelčev, je bil napravil velik strah ter podal turškim uradom vzrok, da so zvezali skoro polovico belomelskih mož in jih odpeljali v Sofijo. Ovadil jih je čorbadži Neda, češ, da so deležniki, če ne krivci teh zločinov. Pozneje pa so jeli ta umor bolj pozabljati in vedno bolj je jel slabeti ter izginjati oni utisek, ki ga je bil napravil v prvi dobi na ljudsko mišljenje. Vaščani so se pomirili. Iz početka ni bilo slišati ničesar o Slavču. Menili so, da je odšel s ženo v Srbeke. Pozneje pa so se jelo oglašati temne vesti, da se potika po okolnih gozdih z neko novo četo, h kateri, da se je pridružila tudi Volkana. In to govorjenje se je zdelo prav podobno resnici; kajti nenadoma ste izginili iz Belega Mela dve osebi, ko se je slišalo, da ju hočejo Turki tudi odvesti v Sofijo. Te dve osebi se niste vrnili, niti ni bilo znamenja, kje ste... Vladko so sprejeli

daljnji sorodniki Volkane, za hišo pa ni imel kdo skrbeti. Ostala je brez gospodarja, zaprta in prazna, in jela propadati. Spomladi so dobile že več verjetnosti one novice o Slavču; da, nekateri so ga baje celo videli, ko je šel po gorskem pobočju v Pomeždina, kjer je imel tajno bivališče. Blizo pred tednom so streljali trikrat na nekega jezdeca, ki je šel mimo Leskovskega gozda; in vsi so bili prepričani, da je streljala Slavčeva četa. In Slavčevo ime se je jelo zopet oglašati v vasi, v hišah in v govorih, in njegova podoba je iznova oživela v mislih Belomelčanov. Radovali so se skrivaj, da je njih junak živ in zdrav, in se maščuje nad narodnimi sovražniki, ali ob enem jih je obhajal nehote strah, ko so premišljevali: da bi moglo novo drzno Slavčevo spravi zopet Beli Mel v nesrečo.

Pobegnil je kot Volk v goro, ali brzo bodo snemali kožo z njega! tolažil se je renegat Nedu. — »Ali ni človeka, da bi spravil tega lopova od tod, da bi nam dal pokoj?« —

Nekega večera — nekoliko dnij kasneje — pride ovčar Najden z gor in prinese renegatu Nedu kroglo, na kateri je bil zarisan križ, in mu naznani:

tera ji je sledila od strani najvišje sodne instance. Da se pa to ne zgodi, dovoli naj nam lastnik „Soče“ in tiskar A. Gabršček, da popolnimo mi to, kar še manjka v tej zadevi, da bodo po tem takem imeli oni, ki se za to brigajo popolen pregled ter da se prepričajo, kako utemeljena in modro sestavljena je bila ona pritožba ničnosti, katero je baš zato, ker je bila tako utemeljena in modro sestavljena, najvišji sodni in kasacijski dvor kar „a limine“ zavrnili. Pritožba ničnosti se glasi namreč tako-le:

C. kr. kot porotni sodniki
v Gorici.

Pritožba ničnosti Andreja Gabrščeka, tiskarja in založnika v Gorici po zastopniku dr. R. Gruntarju proti razsodbi 28. junija 1902, pred porotniki v Gorici, s katero je bil Josip Marušič, odgovorni urednik „Gorice“, oproščen pregreška po § 488 k. z.

Visoki c. kr. kasacijski dvor!

Z ozirom na že zglašeno pritožbo ničnosti takoj po izrečeni oprostilni razsodi na porotni obravnavi proti Josipu Marušiču, odgovornemu uredniku „Gorice“ radi pregreška po § 488 k. z. podajam v zakonitem roku naslednje izvode pritožbe ničnosti.

1. Ničnost po § 344. 6. 8.

Razsodba pravi v razlogih, da je pravorek porotnikov 11 „ne“ na glavno vprašanje: jase, določen, popolen in sam v sebi ne nasproten.

To se za prvi hip le zdi, v resnici pa, kakor je bilo vprašanje sestavljeno in kakor je potem sledil odgovor, ta pravorek ni ne jase, ne določen, ne popolen in si med seboj nasprotuje.

Glavno vprašanje samo je bilo sestavljeno tako, da dopušča kar troje vzrokov za odgovor z „ne“ in sicer:

a) da toženi Jožef Marušič sploh ni kriv, da je izšel inkriminirani članek v „Gorici“ 3. aprila 1900. Članek sicer obsega hude žalitve, toda zakrivil so jih drugi, ne Jožef Marušič, a ti drugi krivci niso toženi (izključen je subjektivni krivde);

b) da vsebina članka sploh ne obsega znakov pregreška po § 488 k. z. (izključen je objektivni krivde);

c) da je dognana resnica dolžena v inkriminiranem članku, da me ta ni dolžil „lažljivo“ (v ital. prevodu „falsamente“), ampak po pravici nepoštenega dejanja. V tem slučaju je dodatno vprašanje povsem odveč, kajti z „ne“ v tem smislu bi porotniki že odgovorili tako: Jožef Marušič je sicer obdolžil Andreja Gabrščeka nepoštenih dejanj, pa ne lažljivo, marveč je dokazal da je vse res, kar je pisal. Tak odgovor edini je logično mogoč in bi ne nasprotoval samemu sebi. In recimo, da bi se glasil pravorek na prvo vprašanje z „da“ me je dolžil lažljivo (falsamente), bi tudi v tem slučaju bil nepotreben odgovor na dodatno vprašanje, kajti vprašati, ali je dolžil koga kaknega nepoštenega dejanja in potem zahtevati, da dokaže resnico... je nasprotje, ki samo ob sebi obsega ničnost vsega postopanja, ničnost take razsodbe.

Jasno je, da so mogoči vsi tu navedeni trije povodi za pravorek „ne“ na glavno vprašanje, in zato po dokončani obravnavi in razsodbi javnost ne more vedeti, pri čem je, ne ne, zakaj pravzaprav je bil Jožef Marušič oproščen.

Meni pa je znano — in to morem v slučaju dokazati, — da so porotniki

odgovorili svoj „ne“ iz obeh prvih dveh, v našem slučaju povsem nasprotujočih si razlogov, t. j. da so jedni izključili objektivno krivdo v smislu § 488 k. z., drugi pa so izključili subjektivno krivdo, t. j. da Josip Marušič ni kriv, ampak drugi.

Zagovornik je namreč ves čas poglaval svojo zgovornost na to dvojje. V zagovoru je prvič in drugič s posebno vneto naglasal, da toženi Jožef Marušič je le ubog črkostavec, ki ima 15 gl. tedenske plače, — da preživlje rodino, da se torej on pač ne more protiviti, ako hočejo njegovi uredniki priobčiti v svojem listu, v „Gorici“ katerikoli članek. On ni kriv, pravih krivcev pa Gabršček ne toži. Nje naj poišče, ne pa revnega Josipa Marušiča.

Predsednik obravnave se v svojem kratkem pouku ni niti dotaknil tega določila napačnega, ali za porotnike kaj simpatičnega stališča. On je sploh (zlasti v slovenskem delu) rekel le par stavkov, češ: „slišali ste priče; ako menite, da je Josip Marušič kriv, odgovorite... itd.“ Ni jih opozoril, da je Josip Marušič sam izrečno priznal, da je rokopis čital in izročil ga v tisk in da je vsled tega po zakonu odgovoren za priobčeni članek. — Zato je nekaj porotnikov odgovorilo „ne“ zaradi tega, ker so menili, da ubožec Josip Marušič res ni kriv, kajti on je le reven služabnik mogočnih gospodov, ki izdajajo „Gorico“. Menili so, kakor se mi je pozneje povedalo, da napravijo Josipu Marušiču veliko krivico ter pahnejo njega in nedolžno rodino v nesrečo, ako ga obsodijo za — grehe drugih.

Opustitev takega pojasnila od strani predsednika more v tem slučaju tudi tvoriti razlog ničnosti po § 344. 8 kpr, kajti s tem pouk ni bil le nepopoln, marveč je postal s tem napačen in to toliko bolj, ker je zagovornik dvakrat, v govoru in repliki, s posebnim povdarkom polagal porotnikom na srce tako povsem krivo, zakonu nasprotujoče stališče. Porotnikom niso bili razloženi „die gesetzlichen Merkmale der strafbaren Handlung“ kakor določa § 325 kpr. marveč so ostali v očitni zmoti po zagovornikovih izvajanjih. Večina porotnikov pa je bila mnenja, da toženi članek ne obsega znakov pregreška po § 488 k. z. članek da sicer nekaj kritikuje, kakor je običaj v politični borbi, toda poštenja in časti Andreja Gabrščeka se ne dotika.

Zagovornik je namreč hotel z vsemi svojimi pričami vzeti toženemu članku značaj žaljivosti ter obrniti reč tako, da članek očita le neke nerednosti, kar je pa dovoljeno. Tolmačenje članka v tem smislu, da sploh ne obsega pregreška žaljenja časti po § 488 k. z. je naravnost gorostasno in pravorek v tem smislu je v eklatantnem nasprotju z zakonom in treznim razumom.

Iz vsega tega, česar resničnost morem dokazati — je razvidno, da so porotniki odgovorili na eno in isto vprašanje z 11 „no“ iz dveh povsem različnih vzrokov, ki so med seboj v nasprotju. Tisti, ki so v zmoti izključili subjektivno krivdo Josipa Marušiča, so bili pa glede objektivne sodbe o storjenem dejanju v nasprotju z drugimi, ki so izključili to objektivno krivdo tožnega članka.

In končno: naj odgovore „ne“ že iz enega ali drugega teh razlogov, je od-

govor v nasprotju bodisi z jasnimi določili zakona o subjektivni krivdi ali z navadnim razumom v presojevanju objektivne krivde tožnega članka.

Zategadel pravorek 11 „ne“ na glavno vprašanje ni jase, ni določen in si nasprotuje, — razsodba na podlagi tega pravoreka je nična in zato predlagam:

da c. kr. vrhovno kakor kasacijsko sodišče ugotovi ničnostni pritožbi, razveljavi izpodbijano razsodbo ter naloži novo razpravljanje c. kr. okrožnemu kakor porotnemu sodišču v Gorici.

(Dalje pride.

Dopisi.

V Gorici, 2. novembra 1902. — Nujni predlog radi bede v Kožbani, ki ga je stavil državni poslanec dr. Gregorčič v državnem zboru dne 29. oktobra, se glasi tako-le. — Občina Kožbana v političnem okraju gradiškem v Primorju, tik italijanske državne meje, je radi svoje lege ob obronkih pogorja, čez katero ubirajo nesrečonosni oblaki svojo pot, izpostavljena pogostim točam. Tudi letos je ta šiba božja občino tako hudo obiskala, da so uničeni vsi pridelki ter da gleda ljudstvo boječe in klaverno v bližnjo prihodnost.

Edino, kar ni bilo znatno poškodovano, je mali gozd, ki daje drva ne le za domačo potrebo, ampak tudi za izvoz v ravnino. Gozd je edini vir, ki daje ljudstvu, ko trta odpove, kakor letos, za davke potrebni denar. — Zdej žuga pa tudi ta vir popolnoma usahniti, ker edina ob Kožbanščeku vodeča vozna pot, po kateri se drva izvažajo, je v tako slabem stanju in tako nevarna, da je vožnja po njej združena s smrtno nevarnostjo in da se izvažanje drvi ne izplača več.

Že trideset let dela občina na to, da bi se ta cesta preložila in popravila. Načrti so že zdavna izgotovljeni, pa deloma so postali že nerabljeni. Posamezne kose je ljudstvo popravilo, ali plohe so jih zopet razdrle. Hitra in temeljita poprava te ceste je nujna potreba, da se zapreči nadaljno razdiranje in ker so stroški tem višji, čim dalje se delo odklada. Stroški, ki so preudarjeni na podlagi zadnjega splošnega načrta, so že zdavna zagotovljeni z doneski države, dežele in občine. Vkljub temu ne kaže vlada, ki je izvršitev dela sebi pridržala, da bi hotela začeti z gradbo. Na vedno poganjanje od strani občine daje vedno isti odgovor, da c. kr. namestništvu v Trstu ni na razpolago tehničnih močij, ki bi izdelale podrobne načrte ter delo vodile in nadzorovale.

Zgore opisana beda v občini je zadosten razlog, da ji pride vlada na pomoč ter da začne med drugim omenjeno cesto prekladati in popravljati, ker drugače bi moralo ljudstvo zgubiti zaupanje v vlado ter udati se obupanju.

slavnostjo, pri kateri priliki sti se vzdali dve spominski plošči, in sicer jedna na njegovi rojstni hiši, a druga nad glavnim uhomod Zagoriške podružne cerkve sv. križa.

Jurij baron Vega, ta — selfmade-man (mož, ki je po lastnih zaslugah postal velik) bil je vseskozi plemenitaš; in sicer bil je plemenit v mišljenju, plemenit v delovanju; dano mu plemstvo bilo je torej le vnanji izraz njegovega notranjega bitja. Hvaležno se je spominjal do zadnjega hipa svojih dobrotnikov, profesorja Maftei-a duhovnika, ki mu je odprl pot k študijam, in pa nekega gospoda Busetha, ki mu je, revnemu študentu, dajal brezplačno kosilo ter mu s tem mnogo pripomogel k dovršitvi njegovih študij.

Tudi svojega pokoljenja se baron Vega ni sramoval in rad je pripovedoval svojim tovarišem, da so njegovi stariši in sorodniki priprosti kmetiči. Pa tudi zagoriški njegovi sorodniki so ga visoko častili; tako so n. pr. ono škrinjico, v kateri je Vega kot študent v Ljubljani imel shranjeno svojo obleko, še dolgo po njegovi smrti z veliko častjo hranili.

Spisovatelj Vegovega životopisa, ki

Z ozirom na vse to stavljajo podpisani predlog: Visoka zbornica naj sklone: C. kr. vlada se pozivlja, da pozizve o bedi v občini Kožbani v okraju gradiškem v Primorju ter da pride ubogemu ljudstvu na pomoč s tem, da mu podeli brezplačno potrebnega semena, kakor tudi da začne graditi in popravljati cesto ob potoku Kožbanščeku, ter da v ta namen preskrbi c. kr. namestništvu v Trstu potrebnega tehničnega osebja, oziroma da vzame civilne zemljemerce na pomoč.

V enakem zmislu je sestavljen predlog glede bede, ki žuga na Cerkljanskem, na podlagi podatkov, posnetih po županstveni prošnji. Tudi za Cerkljansko se prosijo brezplačna semena in podpore za občinske poti in ceste, ki so mnogo trpele in ki so še močno pomankljive.

V formalnem oziru nasvetuje poslanec, naj se razpravlja ta predloga z vsemi okrajšanji in pospešenji, katera dovoljuje državnoborski opravični red.

Politični pregled.

Usoda novega vojaškega zakona.

Usoda novega vojaškega zakona, vsled katerega bi bilo poklicanih v aktivno vojaško službo 20 000 nadomestnih rezervistov, je takorekoč skoro določena. Kakor vse kaže bode morala vlada zakonski načrt, kakoršnega je predložila najbrže umakniti, kajti na Ogerskem se ni oglasila proti temu zakonskemu načrtu le opozicija, ampak nastopati so začele proti njemu tudi vse vladne stranke pa tudi v naši državni polovici obudil je ta zakonski načrt v raznih parlamentarnih strankah največjo nevoljo. Sicer pa kaže vse da so tudi odločilni činitelji prišli do prepričanja, da bi bilo skoro nemogoče s takim zakonskim načrtom prodreti. Zato se vrše pa na Dunaju zdaj v najvišjih vojaških krogih že drugič posvetovanja kako stvar spremeniti. V zvezi s temi posvetovanji je baje tudi sedanje bivanje ogerskega deželno-bramskega ministra na Dunaju, ki je svoječasno v dotičnem odseku ogerskega parlamenta sam priznal, da bode najbrže potrebno predloženi zakonski načrt temeljito preustrojiti.

Ravnokar pa poročajo z Dunaja da se je včeraj vršil pod cesarjevim predsedništvom kronski svet, ki je trajal dve uri. Istega so se udeležili minister za vnanje stvari, vojni minister, ministrska predsednika Szell in Koerber, oba domobranska ministra in načelnik generalnega štaba, baron Beck.

V svetu da se je sklenilo umakniti zakonski načrt glede pozivanja nadomestnih rezervistov pod orožje in da se ta načrt pozneje spremenjen zopet predloži zbornici.

Moravski deželni zbor.

Novi moravski deželni zbor se skliče k zasedanju meseca decembra. Skoro gotovo je, da bode za deželnega glavarja določen predsednik poslanske zbornice grof Vetter, a za njihovega namestnika pa čeh dr. Záček.

LISTEK.

Jurij baron Vega.

(K stoletnici njegove smrti 17. septembra 1802.)

(Konec.)

Pri naskoku in vzetju Mannheima 1795 l. so po Vegi izumljena metala vršila pravcata čuda.

Vega je bil l. 1800 povzdignjen v baronski stan. V njegovem grbu je bil ščit v podobi srca, iz katerega je kipela goreča granata, nad ščitom pa baronska krona.

Vrnivši se po sklepu miru pri Cam-pofornio zopet na Dunaj, živel je Vega skoro izključno le znanosti. Pri ustanovitvi 4. polka je bil imenovan za podpolkovnika. —

Že leta 1893 je obelodanil svoje tabele logaritma, katere so mu hipoma pridobile slavo. Vega je ponudil za vsako v teh logaritmah se nahajajočo napako — cekin, a ni ga bilo, ki bi bil cekin zaslužil. To je dalo vsem poznnejšim izdavalcem takih tabel vzgled za jednako ponudbo, kar je postalo že navada. — Za temi tabelami je sledila Vegova „logaritmično-trigonometrična priročna

knjiga“, „Navodilo za časoslovje“ ter več drugih. Število njegovih manjših in manj splošnih spisov pa je legijon.

Posebno zaslugo si je pridobil Vega na novi konstrukciji „možnarjev“ ter na jednostavnosti izračunanj, ki so se pokazala pri bombardovanjih. Z možnarji njegovega sistema se je vršilo 3. julija 1795 pri Mannheimu poskusno streljanje. Uspeh je bil ta, da so „Vegovi možnarji“ metali kroglijo za celih 281, odnosno za 728 sežnjeval dalje nego možnarji prejšnjih sistemov.

Znanstveno delovanje Vegovo je našlo mnogo priznanja doma in v inozemstvu. Sloveči nemški (?) matematik Bremikar imenoval je Vego največjega matematika.

Že leta 1793 ga je akademija znastni v Erfurtu izbrala za svojega člana; društva učenosti v Pragi in Mainzu, potem kraljeva velikobritanska družba znanosti v Göttingenu sledila je temu izgledu, a njegova ožja domovina kranjska počastila ga je kratko pred njegovo smrtjo s tem, da ga je sprejela med deželne stanovce.

Njegovi ožji rojaki, slovensko ljudstvo v Zagorici je proslavilo njegov spomin dne 22. septembra 1861 z veliko narodno

V mestu Bostonu v Ameriki je imela narodna konvencija irska „United Irish League of America“ dne 20. m. m. shod. V prvi seji sta imela irska politika Dillon in Daviti ostre govore proti Angležki. Daviti je trdil, da se nikdar iz Irske v Ameriko ne dostavljajo resnična poročila o položaju Irske, ker jih Angleži v Londonu zadržavajo. Na to je shod sklenil, da v Parizu ustanovi svojo samostojno agenturo za poročila. Shod je sprejel resolucijo, s katero se irska konvencija obvezuje delati vztrajno za neodvisnost Irske, pridrževaje si vse pravice stopiti proti Angležki v boj s častnim orožjem.

Domače in razne novice.

Cesar v grobišču. — Včeraj popoldne je prišel cesar v grobišče pri kapucinih ter je opravil molitev na krstah cesarice Elizabete, prestolonaslednika Rudolfa ter nadvojvodinje Solije ter je na te krste dal položiti vence in cvetja. Ob enem je bila v navzočnosti členov cesarske hiše zadušnica, katere se je udeležilo mnogo občinstva.

Imenovanja. — Pisarniški oficijal na finančni direkciji v Trstu, Herman Brundula, je imenovan adjunktom.

Veleč. gospod Anton Jaklič, bivši vojaški kurat v Trstu in dosedanji vojaški kapelan I. reda v Zadru, imenovan je vojaškim župnikom.

Gospod Josip Pavliček je imenovan c. in kr. poročnikom pri pešpolku št. 16 v Zagrebu.

Naš rojak gospod M. Šorli dosedanji voditelj glavnih poštних uradov v Ljubljani je imenovan kot definitivni ravnatelj na svojem dosedanjem mestu.

Za „Šolski Dom“ so plačali denarničarju: Marko Vales, kurat v Brancu, mesto venčka na grob dr. Jos. Pavlice 5 K; Valentin Kumar, učitelj v p. v Gorici, 24 K in za božične jaslice 6 K.

Predsedništvu so plačali: Namesto venca na grob dr. Jos. Pavlice N. N. 5 K, Josip Kosec, župnik v Kamniah 8 K, Ludovik Humar, župnik v Biljani 30 K; dr. Fran Kos v Gorici drugo ustanovnino 200 K.

Srčna hvala!

Obiskovanje grobov. — Kakor druga leta se je tudi letos te dni vršilo obiskovanje grobov na tukajšnjim mestnem pokopališču. Ves prešli teden je bilo je na pokopališču vse polno ljudi, ki so popravljali in čistili ter popolnjevali cvetlične nasade na grobovih svojih pokojnikov. V soboto pa je sledil svoj z vožom, v katerih so sedeli ostali sinovi, hčere, soprogi in soproge in drugi razni sorodniki ter hoteli počastiti spomin svojih dragih umrlih z vencem, dragocenimi in priprostim, kakor baš so jim pripuščale njih razmere. V soboto popoldne in v nedeljo vrelo je vse na pokopališču deloma k nogam deloma pa v omnibusih, ki so med Gorističem in pokopališčem neprestano do poznega večera prevažali obiskovalce grobov. In res so bili nekateri grobovi okrašeni jako bogato, večina njih pa je kazala, da se nahaja na svetu še kdo, ki se spominja onih ki spé tu večno spanje.

Pouk v krščanskem nauku na Ajševici. — „Soča“, ki je, kakor vse kaže, postala glasilo c. kr. okrajnega šolskega nadzornika g. Finžgerja („častitamo“), se je zadnjič zopet enkrat spravila nad kronberskega vikarja v zavodi poduka v krščanskem nauku na Ajševici. Nam je sicer prav dobro znano, kam da moli taci glasilo okrajnega šolskega nadzornika g. Finžgerja in Vam gospod Finžger je tudi znano, kaj ne? Sicer pa za danes ne bomo o tej stvari dalje govorili. Opomniti pa hočemo le, da je „Soča“ za las podobna lajajočemu psu, kateri, ako ga oplaziš prek glave, isto otrese, parkrat zacvili, potem pa molči, pa le za malo časa, kajti pri prvi priliki zalaja zopet na te s svojim lažnjivim „gou“ „gou“... „Soča“ je namreč že parkrat obrekovala gospoda kronberskega vikarja da zanemarja v Ajševiški šoli poduk v krščanskem nauku, a ko sta ji pa z lastnoročno podpisano izjavo biva tamošnja gospoda učitelja dokazala, da laže, otresla je liki lajajoč pes glavo ter molčala, pa kakor se vidi, le za malo časa, kajti v zadnji številki oglasila se je zopet s svojim lažnjivim „gou“ „gou“.

Priseganje vojakov. — V soboto dne 1. t. m. so imeli novinci tukajšnje posadke slovesno prisego, ki se je vršila po slovesni sv. maši, na dvorišču tukajšnje vojašnice na Travniku.

Bila je pač pomota. — Prešli četrtek je bil zadnji četrtek v mesecu in zaradi tega se je obdrževal ta dan živinski semenj, ki se je pa prav dobro obnesel. Po cesti, ki pelje od ruse hiše mimo sejmišča prihajale so tri tuje gospé.

Ugledavši leseno uto, pred katero je stala miza in okolo nje jeden redar in dva poljska čuvaja, videle so, kako so se ljudje ti mizi približevali ter nekaj tam plačevali. Zaradi tega se približajo tudi one k mizi in vprašajo, koliko da se plača. Čuvaj jih vpraša, za koliko glav, na kar mu odgovore tujke, za tri. Pa predno so plačale izračunjeni znesek, prepričali so se, da sloni ves račun na pomoti, kajti omenjene gospé niso imele seboj poleg svojih še kake druge glave, kakor n. pr. kravje ali pa volovske, kakor so to imeli drugi ljudje, ki so pri omenjeni mizi kaj plačali.

Otrok pod kolesom. — V soboto zvečer se je na cesti blizu Ajševice igral 5-letni Hvalič France iz Loke. Po cesti pa je pridiral na kolesu Tin Humbert stanujoč v Gorici pod Kostanjevico št. 42, ki je otroka povozil in ga hudo poškodoval na glavi in na rokah, tako sicer, da se nahaja zdaj, kakor pravijo v nevarnem stanju. Izvošček Komel hitel je s konjem za kolesarjem, ter ga dohitel v Sempasu, kjer so ga orožniki prešli in privedli v Gorico.

Novi sekundarni zdravnik. — V tukajšnji bolnišnici usmiljenih bratov je imenovan za sekundarnega zdravnika dr. Nikodem Lukas iz Slatine na Češkem.

Nevaren padec. — V soboto je vozil skozi Št. Peter proti Gorici izvošček Miha Breščak, ki se ga je bil pa nekoliko preveč navlekel. Prišedemu na vogel neke ulice pridirja nasproti v jako naglem teku neki drugi voznik. Pri tej priliki trčila sta voza drug ob drugega s tako silo, da je Breščak padel z voza na glavo in se tako močno poškodoval, da so ga morali takoj pripeljati v tuk. bolnišnico usmiljenih bratov.

Za ustanovitev slovenske porote v Trstu so nadalje podale prošnje sledeče občine: Škrbina, Brezovica, Selo, Gornjansko, Velikodol, Volosko in Komen.

Občni zbor političnega društva „Edinost“. — V nedeljo se je vršil v Skednju pri Trstu občni zbor političnega društva „Edinost“, spojen z javnim shodom. Udeležba je bila, kakor poroča „Edinost“, jako mnogoštevilna. Govora gg. poslanca Spinčiča in dr. Rybaža sta bila vsprejeta z velikim navdušenjem. Pri zabavnem večeru po shodu govoril je tudi isterski deželni poslanec in dekan gospod J. Kompare, kojega govor je istotako napravil na mnogoštevilno poslušalstvo globok utis.

Najdene reči. — Našla se je srebrna ura z verižico in se nahaja zdaj na policiji.

Zgubljene reči. — Neki gospod je zgubil v sredo na potu iz ulice Matijoli pa do kolodvora zlat prstan, na katerem sta bili urezani črki G. A. Kdor bi ga bil našel, odda naj ga na policiji, kjer mu je zagotovljen lep dar.

Aretilranje. — Zaradi beračenja so aretirali Andreja Humarja iz Bajnsice. Zaradi ponočnega vpitja pa so spravili pod ključ železničnega delavca Antona Humarja iz Št. Petra.

Tatvina. — Cvetličarki gospej Gorijan ukradli so iz vrta, nahajajočega se za Gradom, cvetlice v vrednosti 50 K.

Do ut des dr. Körberja. — Poslanci vseh strank pripravili in prijaviili so celo kopo nujnih predlogov glede podpora po ujmah prizadetim krajem. Je še mnogo prošelj v tem pogledu, ki ležijo nerešene še od letošnje pomladi. Kjer so baje že pošli v ta namen dovoljeni krediti, predstavila sta se te dni ministrskemu predsedniku dr. Körberju poslanca dr. Schreiner in dr. Steiner, prvi kot predsednik dotičnega odseka, drugi pa kot poročevalec. Rekla sta mu, naj bi vlada zahtevala od državnega zbora v ta namen novega kredita. Dr. Körber pa jima je odgovoril, da ima vlada že pripravljen dotični zakonski načrt, odvisno je le od poslanske zbornice, kdaj, da ji vlada ta zakonski načrt predloži. S tem je rečeno, da hoče vlada tak načrt še le takrat predložiti, ko bo de zbornica z dejanji pokazala, da hoče začeti delati. To bi pa dokazala s tem, ako bi in sicer brez prvega branja odkazala državni proračun in pa znani vojaški zakonski načrt dotičnim odsekom. Tako daleč smo prišli torej v Avstriji, da hoče vlada celó ljudsko bežo izkoristiti v doseg svojih političnih nakan. Znano je da so setaki krediti zahtevali in dovoljevali celó za časa obstrukcije. To pa, da se hoče dandanes s takimi sredstvi uplavit na naš parlament, je pač najboljši dokaz v kako žalostnih razmerah da se nahaja danes naš parlamentarizem.

Spremembe v častništvu 97. pešpolka. — Polkovnik Alfonz Bernath pl. Bosutpolje, ki je bil pred kratkim določen poveljnikom 2. gorske brigade, je imenovan generalmajorjem; podpolkovnik Edmund vitez Neuwirth polkovnikom; major Obrad Prica podpolkovnikom;

stotnik II. reda Artur vitez Kern stotnikom I. reda; nadporočniki Josip Lomeck, Rupert Eckhel, Kami'o Polajner, Karol Bienert stotniki II. reda; kadeti (častniki nadomestniki) Arpad Petényi pl. Petényi in Nemeszegh, Karol Adrario, Alojzij Cosulich pl. Pecine in Milan Matić poročniki.

Dr. M. Trinajstić, istrski deželni poslanec in bivši župan velike buzetske občine, se je preselil 27. oktobra t. l. iz Buzeta na Volosko. Dr. M. Trinajstić si je pridobil v času večletnega bivanja v Buzetu kot župan in deželni poslanec mnogo zaslug za to občino ter ostane njegovo ime pri buzetskih Hrvatih v najboljšem spominu.

Deželnozbornske volitve v kmečkih občinah na Nižavstrijskem. V sled za krščanske socialce ugodno izpadle ožje volitve v Badenu, pri kateri je dobil kandidat krščanskih socialcev, skoro dve tretjini glasov je zmaga te stranke postala zmaga na celi črti. Krščanski socialci so torej pridobili pri teh volitvah sedem novih mandatov.

Deželnozbornske volitve na Štajerskem. Danes se vrše deželnozbornske volitve na Štajerskem in sicer v kmečkih občinah. Gotovo je skoraj, da Slovenci ne zgubijo pri teh volitvah nobenega mandata. Iz začetka se je bilo bati za Mariborski okraj, ali kakor so dokazale volitve volilnih mož, odstranjen je tudi ta strah. Dne 7. t. m. se vrše volitve v mestnih skupinah.

Dopolnilne občinske volitve v Pragi. — V četrtek so se vršile v Pragi dopolnilne volitve, pri katerih so bili izvoljeni v vseh volilnih okrajih kompromisni kandidati Mlado- in Staročehov. Razmerje v praškem mestnem svetu ostane torej neizpremenjeno. Mladočehi imeli bodo torej v njem 48, Staročehi pa 42 občinskih starešin.

Ponarejeni bankovci po 10 K. Minister za notranje reči je razposlal podrejenim oblastvom okrožnico, s katero jih opozarja, da krožijo med občinstvom ponarejeni bankovci po 10 K, ki so prav dobro uspeli ponarejalcem; vendar pa se jih, ako se jih natančneje ogleda, lahko spozna. Razlikujejo se namreč ponarejeni bankovci od pravih v tem, da so glavne črte na pravih bankovcih višnjeve, dočim so te črte na ponarejenih nekoliko bolj temnikoste. Na pravih bankovcih so številka in serije rdeče in jako razločne; dočim so številka in serije na ponarejenih bankovcih temno tiskane. Pripoveduje se nam, da so v Kobaridu nekega človeka, ki je take bankovce razpečeval, prešli ter ga dovedli v Gorico.

Poneverjenje na pošti. -- Poštna

Ljudsko štetje.

Dežele	Pričujoče prebivalstvo (domaćini in inozemci) leta 1900	V 10 letih se je prebivalstvo pomnožilo		Več ljudi se je rodilo kot jih je umrlo	Več ljudi se je naselilo kot izselilo (+) ali nasprotno (-)
		v odstotkih	absolutno		
Dolenja Avstrija	3.100.493	16.49	438.694	253.287	+ 185.407
Gorenja Avstrija	810.246	3.11	24.415	46.457	- 22.042
Salcburška	192.763	11.11	19.253	9.473	+ 9.780
Štajersko	1.356.494	5.75	73.786	79.459	- 5.673
Koroško	367.324	1.75	6.316	21.923	- 15.607
Kranjsko	508.150	1.84	9.192	41.683	- 32.491
Trst z okolico	178.599	13.43	21.133	4.225	+ 16.908
Goriško	232.897	5.71	12.589	20.700	- 8.111
Istra	345.050	8.64	27.440	35.012	- 7.572
Tirolsko	852.712	4.92	40.016	37.987	+ 2.029
Predarelsko	129.237	11.34	13.164	8.014	+ 5.150
Češko	6.318.697	8.14	475.603	596.847	- 121.244
Moravsko	2.437.706	7.07	160.836	236.417	- 75.581
Šlezsko	680.422	12.35	74.773	75.321	- 548
Galicija	7.315.939	10.72	708.123	1.010.826	- 302.703
Bukovina	730.195	12.93	83.604	97.248	- 13.644
Dalmacija	593.784	12.58	66.358	78.857	- 12.499
Svota	26.150.708	9.44	2.255.295	2.653.736	- 398.441

Iz te razpredelnice razvidno, da se je prebivalstvo najbolj pomnožilo v Dolenji Avstriji, najmanj pa na Koroškem. Le malo je narastlo prebivalstvo na Kranjskem in v Gorenji Avstriji. Več prebivalcev se je naselilo kot izselilo le v 5 kraljevinah, in sicer v Dolenji Avstriji, na Salcburškem, v Trstu, na Tirolskem in Predarelskem. Primeroma jako veliko izselencev je imelo Koroško.

V vseh političnih okrajih razun trinajstih se je v l. 1890-1900 več ljudi rodilo nego jih je umrlo.

Več jih je n. pr. umrlo: v Ljubljani (1.62%), v Salcburgu (1.95%), v Gorici (6.94%), v Inomstu (10.07%), v Celju (17.05%), v Ptujju (33%).

Kakor je iz razpredelnice razvidno, se je prebivalstvo na Goriškem pomnožilo za 5.71%. Oglejmo si posamezne politične okraje gledé naravne množitve in seljenja prebivalstva.

Več ljudi se je rodilo kot jih je umrlo:

V okrajnem glavarstvu Gorica:	7.836 ali 12.27 %
" " " Gradišče:	9.554 " 13.78 %
" " " Sežana:	3.092 " 10.92 %
" " " Tolmin:	1.832 " 4.68 %

V Gorici je 1.514 ali 6.94 % ljudi več umrlo nego se jih je rodilo.

Več ljudi se je izselilo kot naselilo:

V okrajnem glavarstvu Gorica:	3.341 ali 5.23 %
" " " Gradišče:	5.206 " 7.51 %
" " " Sežana:	2.305 " 8.14 %
" " " Tolmin:	2.380 " 6.43 %

V Gorici se je 5.121 ali 23.47 % prebivalcev več naselilo kot izselilo.

odpraviteljica v Šmarju, Viljemina Ramrok, je obdolžena, da je poneverila okrog 4000 K, in je bila vsled tega suspendirana od službe.

Nikolo Tommaseo — Slovan. — Mesto Florencija je ravnokar slavilo stoletnico rojstva slavnega pisatelja in politika italijanskega Tommasea ter je ob tej priliki brzojavila v Šibenik: „Pozdravljamo mesto, v kojem se je rodil veliki italijanski rodoljub“. Mestni svet v Šibeniku pa je odgovoril: Sprejemamo vaš pozdrav in vaše častitke in to tem raje, ker je bil slavljene Slovan in je slovenski čutil. Žel si je tudi, da enkrat izgine laški jezik v Dalmaciji“. Tega se Florencani niso nadejali!

Sultanove ponudbe Srbiji. — Te dni je umrl v Londonu angleški politik Johnston Buttler, ki je bil velik prijatelj Turčije. „Male Novine“ v Beogradu pišejo zdaj, da je prišel Buttler 1. 1875. v Beograd in da je odsvetoval Srbiji, naj ne začne vojske s Turčijo. Zato pa ji je ponudil v imenu Turčije Bosno in Hercegovino. Turčija je namreč vedela, da gotovo pride ob ti deželi, ako se zaplete v vojsko z Rusijo, češ, da sta bili Bosna in Hercegovina že naprej namenjeni Avstriji.

Nečloveško postopanje Angležev z ujetimi Buri. — Belgijski list Petit Bleu je priobčil te dni odlomek pisma, katero je dobil iz Bermude, kjer se nahajajo še dve sto ujetih Burav. Ti ujetniki so namreč kaplanski državljani, ki so se pridružili burski vojski. Pismo je bilo naslovljeno na nekega burskega ujetnika, ki je pobegnil. V njem ga prosi pisec, da opozori ves civilizirani svet na grozovitost, katere počenjajo Angleži z burskimi ujetniki. Med drugim omenja pismo nekega Lotterja, brata jednega burskih zapovednikov, katerega so Angleži ubili. Lott je medicinec in je bil z privoljenjem Angležev pri zdravniški ambulanci. Ranjenega pri Colense so Angleži ujeli, četudi je bilo dognano, da se je Lotter zapeljal jedino le z zdravljenjem ranjenih: obsodili so ga Angleži na vislice. Kitchener pa je spremenil to smrtno kazen na sedem let posilnega dela. Lotterju je bila desna roka prestreljena in je zaradi tega sedaj nerabljiva. Vendar pa nosi Lotter verige ter ga silijo k težkemu delu. Pismo pripoveduje še od drugih grozovitosti, ki pričajo o angleških brezsrčnostih. Mnogo je namreč ujetnikov ki hudo boleajo na mrzlici. Angleži dajejo sicer tem nesrečnejšem kinina, a silijo jih pri vsem tem k težkemu delu. Zdravi ujetniki pa morajo opravljati težka dela brez hlač in brez čevljev pod pretvezo, da ne bi pobegli.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Solskega doma“.

BRIVNICA

Anton Pucelj
priporoča svojo
brivnico v Gorici
na Travniku, in
brivsko podružnico
v ulici Tre Rê, 16.

Anton Kuštrin

Gosposki ulici h. šte. 25,
(v lastni hiši)

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3 4, 5. Več vrst riža. Mljiveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnideršič & Valencič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga mлина v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanj po 5 Kg. na vse kraje.

„Centralna posojilnica“ v Gorici,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, sprejema **hranilne vloge**, katere obrestuje po 4 1/2 % polumesečno; nevzdržene obresti pripisuje končnega glavnici. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Daje **posojila** udom na osebnih kredit po 6 % in na vknjižbo po 5 1/2 %.

Sprejema **člane** z glavnimi deleži po 200 K in z opravičnimi deleži po 2 K.

Otvorja članom tekoče račune, katere obrestuje po dogovoru. Za nalaaganje in vračanje so na razpolago položnice c. kr. poštne hranilnice, tako da je mogoče poslati denar brez poštne stroškov.

Uradne ure so vsak delavnik od 8—12. ure zjutraj in ob ponedeljkih in četrčkih tudi popoldne od 2—4 v ulici Vetturini 9.

Podpisani priporoča slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi **svojo prodajalnico jestvin.**

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevga mлина v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goršice (Senf.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užigalice. — V zalogi se dobé tudi testenine trdke Žnideršič & Valencič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,
trgovec v Semeniški ulici h. št. 1.
(v lastni hiši.)

Krojaška mojstra

Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7
v hiši g. J. Kopača pri okr. sodniji,
izdelujeta

vsakovrstne obleke za moške
po meri, bodisi fine ali pa
priproste.

Priporočata se svojim rojakom
v Gorici in na deželi, posebno pa
č. duhovščini in učencem srednjih
in ljudskih šol za obilna naročila.

Dražba cerkv. vinskega mošta.

Dne 13. nov. t. l. ob 1/2 10. uri predp.
proda po dražbi cerkvenega predstojništva
sv. Peter pri Mariboru nad 80 (osemdeset)
polovnjakov vinsk. mošta letošnje
trgateve.

Martin Jurkovič
kn. šk. duh. svet. in župnik.

Za vsakega nekaj!!

dobi se v zalogi trdke

I. Zornik, — Gorica
Gosposka ulica št. 7,
prva in edina slovenska trgovina
za modno blago.

Najboljše, največje in najcenejše
skladišče vsakovrstnega perila, srajc za
hribolazce in kolesarje vsake velikosti,
jopice za telovadce, krasnih kravat v
vsakem slogu, nogavic, rokavic, životni-
kov (modercev), solčnikov, pihalk, dež-
nikov, blusen, spodnjih kril, divnih okras-
kov za obleke, svil za obleke in bluse,
vseh potrebščin za vezenje.

Priporočevalno najbolje kupova-
lišče za g. šivilje in krojače.

Naročila za izdelovanje perila (za
gospode), in modercev po vsakej meri in
zahtevi izvršujejo se točno.

Pisarniške in šolske potrebošine, raznovrstni papirnati stvori

po najnižjih konkurenčnih cenah:

Molitvene knjige . . . od —24 v navgor
Žepni nožiči —50 „ „
Mošnički za denar . . . —20 „ „
Tobačnice in smodčnice . . —80 „ „
Zavitki, kuverte 100 . . —50 „ „
Papir: pisemski 100 pol . . —60 „ „
„ uraden bel 1000 pol . . 6— „ „
„ za maslo ovijati kilo . . 1:40 „ „
„ za cigarete 100 snop . . 2:20 „ „
Posetnice s tiskom 100 . . 1:20 „ „

Tiskovine za duhovnije in županije po
ceni „Narodne tiskarne“ v Gorici. —
P. s. Za povoljno postrežbo treba
v naročilu navesti približno ceno. l. d. i. d.

V Gorici G. LIKAR,
sredi Semeniške ulice proti Placuti 10.

Ivan Bednařik priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici
ulica Vetturini št. 3.

„KAVARNA CENTRAL“

LASTNIK

Kavarne Central

si svoja slavna občinstvo obvestiti, da je
postavil zraven obstoječih še en biljard
in sicer na občno zahtevanje častitih
gostov iz svetovno renomirane tvornice

ŠT. MARTIN V PARIZU.

Kavarniški prostori so tudi za eno sobo
povečani in bodo ob mrzlih dneh vsi
ugodno razgreti.

Kavarna poseda zraven ogromne izbirke
najboljših likerjev, čez 100 različnih
časnikov.

Za dobrohoten obisk prosi vljudno

F. Pečenko.

Peter Drašček,
trgovec jedilnega blaga v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Priporoča se p. n. občinstvu v Gorici in z dežele.
Prodaja kavino primeso,
sladkor, milo, slanino, riž,
maslo surovo in kuhano,
olje, moko iz Majdičevih
mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk
sv. Cirila in Metoda.

Fani Drašček,
zaloga šivalnih strojev v Gorici
Stolna ulica št. 2.

Prodaja
stroje tudi
na teden-
ske ali
mesečne
obroke.
Stroji so
iz prvih
tovarn ter
najboljše,
kakovo-ti
Priporoča
se slav.
občinstvu.

„Narodna Tiskarna“

*** v Gorici, ulica Vetturini št. 9 ***

je preskrbljena z povsem novimi črkami,
okrasiki in finim papirjem, ter more pre-
vzeti vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela
z zagotovilom točne in strokovno pravilne izvr-
šitve v moderni in okusni obliki po tako nizkih
cenah, da se ne boji nikake konkurence

V zalogi ima vse tiskovine za duhovnije, županstva in
druge urade na močnem papirju, ter na prodaj ima
knjige: Ilijado, Tri igre, za slovensko mladino in Zgodovino
tolminške šole

TISKA:

GORICO

ki izhaja dvakrat na teden
v dveh izdajah, ter stane
na leto 8 K, pol leta 4 K
četrt leta 2 K

TISKA:

PR. LIST

ki izhaja vsak četrtek ter
stane na leto 4 K, pol leta
2 K, za manj premožne
celo leto 3 K

TISKA:

*** pobotnice
računske sklepe
lične tiskovine
za industrijo
*** trgovino
in obrt ***
*** posetnice
razne velikosti
*** in oblike
z zavitki ***
*** zaročnice
in poročnice ***
*** v elegantnih
skatljah ***
ter osmrtnice v
raznih oblikah
i. t. d.